

DEVRİMCİ AHLAK ÜZERİNE

ENTERNASYONAL

Broşür Dizisi 2

Elinizdeki doküman, Uluslararası İşçi Birliği - Dördüncü Enternasyonal'in (UİB-DE) 2008 yazında gerçekleştirilen IX. Dünya Kongresi için hazırlanmıştır. O tarihe ait kimi bilgi ve veriler eskimiş olmasına rağmen, dokümanın tartıştığı mesele gerek dünya gerekse Türkiye devrimci hareketi ve işçi sınıfı örgütleri açısından hayati önemini koruyor. Ve bu doküman uluslararası hareketimizin en temel ilkesel temellerinden birini oluşturmaya devam ediyor. Çevirisini Türkiye işçi sınıfının ve işçi örgütlerinin ilgisine sunuyoruz...

GİRİŞ

Ahlak meselesinin önemi

Birçok yoldaş kongre tartışma metinleri arasında ahlak üzerine kaleme alınmış bir doküman görünce muhtemelen şaşıracaktır. Zira kongrelerimiz bugüne dek hep politik dokümanları, bilançoju ve eylem projelerini tartışmıştır. Kongrelerimizde elbette Uluslararası Denetleme Kurulu'nun son dönemdeki somut ahlaki soruşturmaları üzerine raporlarına ve eğer varsa alınan kararlar hakkındaki itirazlara kısa bir tartışma süresi ayrılır. Fakat ahlak üzerine teorik ve politik tartışma genellikle kongre gündemlerimizin bir parçası olmaz.

Kongremize böyle bir gündemin sunulmasının nedeni ne olabilir? İlk olarak, ahlaki değerlerdeki çürümenin bariz göstergeleri sadece kapitalist toplumda değil işçi örgütlerinde de mevcuttur. Bu durum önemli olsa da konuyu başlı başına gündem olarak ele almamızın tek gerekçesi değildir. Özellikle son zamanlarda ahlaki çürümenin Enternasyonal'imizi de etkilediğine işaret eden vakalar saptadık. Ahlak sorununda meselenin tedavisine çok ciddi yaklaşan bir geleneğe sahip olmamıza rağmen, bu ciddi sorunların UİB-DE'de de zemin bulunduğunu görebiliyoruz: Parti demirbaşını zimmetine geçiren militanlar, kadın yoldaşlara karşı ahlaki ve fiziksel saldırılar, hatta eski eşine şiddet uyguladığı iddiasını Uluslararası Denetleme Komitesi karşısında izah etmeyi reddeden bir lider gibi vakalar ortaya çıktı, ki bu sonuncusu UİB-DE'nin Bolivya seksiyonu MST'yle (Sosyalist İşçi Hareketi) yollarını ayırmasına neden olmuştur.

Bu içsel bir problem değildir. Daha genel bir süreci, kapitalist toplumun çöküşünü yansıtmaktadır. Kendisini devrimci solda ifade eden diğer örgütlerde de bu tip sorunların sık sık yaşandığını görüyoruz. Bütün ülkelerdeki sol örgütlerde fiziksel boyuta da ulaşabilen üzücü çatışmalar yaşandığına tanık oluyoruz; bunlar, parti örgütünün gelirlerini ve demirbaşını zimmete geçirme girişimlerinden, yolsuzluk, rüşvet, her türlü hain manipülasyon ve yıkıcı faaliyete kadar farklı biçimlerde ortaya çıkabiliyor.

Soldaki bu tartışmaların nadiren doğru biçimlerde çözümlendiğini görüyoruz; sessiz bir çatışma şeklinde ortaya çıkan sorunlar, birden bire ahlaki suçlamalara, vs.'ye dönüşüyor ve hizipler arası kavgalarla ya da bölünmelerle sonuçlanıyor. Ya da meseleler, özellikle liderler söz konusu olduğunda, hiç bir şey yokmuş gibi "halının altına süpürülüyor". Bu konuyu ele almamız, çok önemli uzlaşmalara vardığımız örgütlerde bile bize dair çeşitli endişelere neden olabilir. Fakat biz, sorunlarımızın farkına varmak ve bunlara çözüm bulabilmek için samimi bir tartışmayı başlatmayı hedefliyoruz. Bu tartışmayı dışa açık yapmayabilir ve kendi içimizde tutmayı tercih edebilirdik. Fakat biz, ilişki yürüttüğümüz kesimlerin de içinde bulunduğumuz durumu bilmelerini, hatalarımızı ve çözüm yollarını bizimle birlikte tartışmalarını bekliyoruz.

Devrimci örgütlerdeki ahlakın daima burjuva ahlakının basıncı altında olduğunu biliyoruz; hatta şimdiki gibi çürüme dönemlerinde bu etki daha da fazlalaşacaktır. Kendi adımıza, ahlaki meseleler de dahil olmak üzere tarihimizle gurur duyuyoruz ve bu noktada Troçki'nin öğrettiklerini esas alıyoruz. Eğer biz bu tip açık ve net bir tartışmayı başlatmazsak, bu sorunlarla yüzleşmezsek, çırtayı düşürür ve örgütlerimizde komünist ahlakı hakim kılma mücadelemizden vazgeçersek, basınçlar güçlenir ve devrimci örgütlerimizi yıkıp geçer. O nedenle bu tartışmanın her bir militanımız için ve Dördüncü Enternasyonal'in inşası yolunda birlikte mücadele verebileceğimiz güçler için son derece önemli olduğuna inanıyoruz. Bu yapılmaksızın, kavgasını verdiğimiz, ulusal ve uluslararası devrimci partiyi inşa etmemiz mümkün değildir.

Son dönemde UİB'i etkileyen bazı ahlaki sorunlar

Son kongremiz, bir seksiyonumuzun eski liderinden birini bir sempatizanın partiye katkı olsun diye bağışladığı parayı zimmetine geçirdiği gerekçesiyle oy birliği ile örgütten atmıştı. 2005 kongresinden kısa bir süre sonra Uluslararası Denetleme Komitesi, eski bir Uluslararası Yürütme Komitesi (IEC) ve Uluslararası Sekreterlik (IS) üyesi olan yoldaşın, eski eşine fiziksel saldırıda bulunduğu suçlaması sonucunda ciddi bir soruşturma yapmak zorunda kaldı. Bu yoldaş Bolivya örgütünde faaliyet yürütmek üzere Bolivya'ya gönderilmiş ve Bolivya örgütünün en önemli lideri haline gelmişti. Söz konusu yoldaş, kendisi hakkındaki suçlamalar hakkında Uluslararası Denetleme Komitesi'ne ifade vermeyi reddetti; Uluslararası Yürütme Kurulu'na dahil olan Bolivyalı bir üye ve tüm Bolivya seksiyonu da bu lideri ve onun Uluslararası Denetleme Komitesi karşısındaki tutumunu destekledi.

UİB'in büyük çoğunluğu bütün bu vakalarda ilkeli bir biçimde davrandı. Kendisini Troçkist ve devrimci olarak adlandıran bir çok sol örgüt böylesi sorunlar-

da oportünist basınçlara teslim olurken, devrimci ahlakın savunusu yönünde ilkeli bir anlayışı gururla sahiplenen devrimci bir örgüt olduğumuzu vurgulamak önemlidir. Yine de, bu yaşadığımız olayları bir bütün olarak tanımlamadığımızı ve yeterli dikkati göstermediğimizi kabul etmeliyiz. Bu sorunun giderilmesi için gerekli kadroyu harekete geçirmede başarısız olduğumuzu da eklemeliyiz.

BÖLÜM 1

Devrimci ahlak, devrimci partinin ve Dördüncü Enternasyonal'in inşası için neden önemlidir?

Mevcut gerçekliği tarif edebildiğimiz şu durumda dahi, ÜİB kongresinde bu tartışmalara neden öncelik vermemiz gerektiğini iyi kavramalıyız. Genç yoldaşlarımızın sık sık komünistlerin ahlakı olmaması gerektiği ve ahlak söyleminin hakim sınıfların söylemi olduğu fikrini ortaya attığını görüyoruz. O yüzden önce ahlakı ve “devrimci ahlak” darken neyi kastettiğimizi tanımlayalım.

1.1 Ahlak nedir?

Moreno'nun da hep söylediği gibi, ahlak her insan gurubu için zorunludur. Her toplumsal yapı hayatta kalmak ve kendisini savunmak için kurallara ihtiyaç duyar. Ahlak aynı zamanda toplumsal gelişimin de bir sonucudur. Burjuva ideologlarının söylediğinin aksine evrensel ve genelgeçer bir ahlak yoktur; farklı toplumsal formasyonlar ile bunların üretim ilişkileri ve bunlara bağlı ideolojiler, insanlık tarihinin içinden süzülen ahlak kuralları uyum içinde değişir. Köleci, feodal ya da kapitalist toplumların başat ahlak değerlerindeki farklılıklar, her egemen sınıfın kendi değerlerini, toplum üzerindeki egemenlik ve sömürsünü garanti etmek için dayattığı olgusuyla açıklanır.

Bu bizi “evrensel kuralların zamanın başlangıcından beri bütün insanlık tarafından kabul edilmesi veya edilmemesi” tartışmasına götürür. Bu soruyu bizzat Troçki *Onların Ahlakı ve Bizim Ahlakımız* adlı makalesinde kendisine sormuştur:

“İyi de, bir bütün olarak insanlık tarafından geliştirilmiş ve bütün toplumsal hayat açısından zaruri ahlak kuralları yok mudur?”

Ve kendisi cevap verir:

“Kuşku yok ki böyle ahlak kaideleri var ama bunların etkinlik alanı son derece sınırlı ve değişkendir. ‘Evrensel olarak geçerli kurallar’ sınıf mücadelesinin aldığı karakter keskinleştikçe daha az zorlayıcı bir hale bürünür. Bunların geçerlilikleri sınıf mücadelesinin durumuna bağlıdır. ‘Barış’ zamanlarında ‘normal’ bir

kişi 'öldürmeyeceksin' emrine uyar ama meşru müdafaa durumunda bazen öldürmeyi seçebilir. Savaş zamanlarında ise -ister devletler arası savaş olsun ister iç savaş- devlet 'öldürmeyeceksin' diyen 'evrensel olarak geçerli kural'ı değiştirir ve yerine tam zıddını getirir.”

Burjuvazi sömürülen sınıflara “evrensel olarak geçerli” ahlakını empoze etmeyi fazlasıyla önemsiyor. Kendisinden önceki tüm egemen sınıfların yaptığı gibi, ahlaki değerleri mevcut toplumun muhafazası için bir araç olarak kullanıyor ve bu ahlaki değerleri ebediymiş gibi göstererek uygulamaya çalışıyor. Kendi ahlaki değerlerini sömürülenlere aşlamaları gerekiyor ama söyledikleriyle yaptıkları arasında tam bir uyumsuzluk var. Yani, Kilise’ye has olan “ikili ahlak” su yüzüne çıkıyor ve tüm riyakarlık teşhir oluveriyor. Eşitlik ve genel refah söz konusu olduğunda burjuvazi bu ikili ahlakı kullanıyor, fakat bireyciliği ve bencilliği de teşvik ediyor. Burjuvazi herkesin, özel yaşamında kusursuz bir yurttaş gibi davranmasını ve çevresindeki refahla ilgili olmasını bekliyor ama milyonları sömürüp onların sırtından geçiniyor. Kurallardan bahsediyorlar fakat kendilerini o kurallardan muaf tutuyorlar. Meşhur laf bu durumu çok iyi ifade ediyor: “Dediğimi yap, yaptığımı yapma”.

Her sömürülen sınıfın, özellikle de sosyalist devrimin öznesi olan işçi sınıfının, sömürlere ait burjuva ahlakına cepheden karşı çıkacak bir programa ve bir örgüte ihtiyacı vardır. Kautskiciler ve burjuvalar, Bolşeviklerin ahlakı olmadığına yönelik suçlamalar getirdiğinde, Lenin, “Onlar bize ahlak vaazları verirken biz şunu söyledik: Komünistler için tüm ahlaki değerler kitlelerin sömürücülere karşı mücadelesinde beraberliğin ve dayanışmanın disiplinine bağlıdır. Biz genelgeçer ahlaki değerlere inanmıyoruz ve ahlak üzerine yazılmış uzun masalları reddediyoruz. Ahlak insanlığın ilerlemesi, sömürünün son bulması içindir,” diye yanıt vermişti.

1.2 Proleter ahlak

İşçi sınıfının kendi sınıf çıkarları için yürüttüğü savaşında ahlaki değerlere ihtiyacı vardır. İşçiler deneyimlerini grevlerde ve ilk sendikalarda elde etmişti. Eğer sendikalarda güçlü bir kolektif duygu ve işçi sınıfı ahlakı olmazsa tüm ekonomik gücü ve baskı aygıtlarını elinde bulunduran burjuvaziye meydan okumak mümkün olmayacaktı. Avrupa işçi hareketinin daha ilk günlerinde yaratılan ahlak, tipik işçi sınıfı ahlakıydı: Fabrikadan başlayarak, ulusal ve uluslararası ölçeğe kadar sınıf dayanışması kavramına dayanıyordu. Bu ise doğrudan şu tarihsel ve somut deneyime bağlıdır: Eğer birlik olmazsak, gerek günlük mücadelelerde, gerekse de tüm ülkeyi ilgilendiren hayati konularda burjuvaziyi yenilgiye uğratmamızın imkanı yoktur. Mücadeleler ne kadar gelişirse, sınıf kardeşlerimizle

dayanışma da o kadar gerekli olacaktır ve bu yüzden de grev gözcüleri vasıtasıyla disiplini uygulama, birlik ve dayanışmaya zarar vermek isteyenleri, örneğin grev kırıcıları cezalandırma ihtiyacı ortaya çıkacaktır. İşte sınıf ahlakının temelleri böyle oluşur: İşyerinizdeki işçilerin disiplinine uyun, patronun saldırılarına karşı yoldaşlarınızı koruyun, gerektiğinde grev kırıcılarını etkisiz hale getirin ve bastırın, vs.

Burjuvazi bu proleter birliğin ve disiplinin önemini farkındadır; ve kendilerinin küçük bir azınlık, işçi sınıfının ise onların egemenliğini ortadan kaldıracak tek sınıf olduğunu da bilirler. Sınıfı ısrarla bölmeye çabalamalarının nedeni de budur. İşçileri bireyler ve sektörler olarak sistemin parçası haline getirmek için, liderlerini satın almak ve onları ihanete teşvik etmek için burjuva bireyselliğini ve bencilliğini, mücadele halindeki işçi sınıfı ahlakının karşısına çıkarırlar. İşçilerin geliştirmiş olduğu proleter ahlakı zayıflatmak ve işçileri bölmek için işçiler arasında rekabeti körüklemenin yollarını ararlar. İşçiler arasında Tanrı inancı ya da bireysel kurtuluş olasılığı inancını korumaya çalışırlar. İşte bu yüzden işçi sınıfı, sınıf olarak savaşa atıldığında işe burjuva ahlakını da parçalamakla başlayacaktır.

Özetle: Proleter ahlak, burjuvaziye karşı mücadele halindeki işçi sınıfının ahlakıdır. Düşman sınıflara karşı birlik ve dayanışmaya dayanır; buradan hareketle bu ahlakın bazı kurallarını şöyle sıralayabiliriz:

- * Her işçi, sınıf kardeşini burjuvazinin zulmüne karşı korur ve savunur.
- * Bir proleter hiç bir şekilde yoldaşını yarı yolda bırakmaz ya da zarar görmesine izin vermez.
- * Aramızda anlaşmazlıklar olsa bile, düşman karşısında bir sınıf olarak davranırız. Sınıftan birisi bu kuralı bozuyorsa, bunu yapması engellenmelidir, gerektiğinde kolektifin disipliniyle bastırılmalıdır.
- * Yoldaşlar arası ilişkilerde olduğu gibi, işçi örgütleri içindeki ilişkilerde de sadakat, dürüstlük, kardeşlik ve açık sözlülük esas alınmalıdır.
- * Şiddet, sınıfımıza dahil bireyler ve onların örgütleri arasındaki farklılıkları çözmede bir yöntem olarak kullanılamaz.

1.3: Parti ahlakı

Bunlara ek olarak, devrimci parti için, Moreno'nun "parti ahlakı" diye adlandırdığı özel ahlaki kriterlerimiz vardır. Bu ne anlama geliyor? Açıkça, burjuvaziyi yıkıp yerine proletarya diktatörlüğünü geçirme mücadelesinin aracı olarak bir parti, çelik bir disiplini ve proleter ahlakın bir parçası olsa da, ondan daha yüksek bir ahlakı gerektirir.

Birbirimize güvenebiliyor olmamız esastır; bu, ezilenlerin ve kapitalizmi, bizi ezen mekanizmayı yok etmeyi hedefleyenlerin, bu uğurda yaşamını ortaya koyanların kardeşliğidir. Neticede, parti içindeki güçleri bir arada tutmayı sürdürmek, hapis cezalarına ve işkencelere vs. karşı direnmek için daha üst düzey bir ahlaki değerler bütününe sahip olmak elzemedir. Bu noktada dayanışma daha derindir: yoldaş, hayatın kendisinden daha önemlidir. Parti, kolektif her şeydir. Bu ahlaki yapı, tipik kapitalist bireyciliğin ve bencilliğin tam zıddıdır.

Aynı zamanda, proleter ahlak, bir sınıf üyesinden, çoğunluğun kararına, grev ve katılmasını ve grev kırıcıları cezalandırma kararına uymasını talep ederken, partinin ahlakı, çok daha fazlasını talep eder; çünkü bu, kapitalizmi yıkmak için bilinçli bir savaş yürütenlerin ve devrim yapmak isteyenlerin ahlakıdır. Proleter ahlakın temel öğretileri esastır ama bir parti üyesi için grev kararlarına uyma seviyesi yeterli değildir. Partili olmak, grevin en iyi eylemcisi olmayı, resmin bütünü hakkında düşünmeyi, örgütlenmeyi, grevin örgütlenmesine öncülük etmeyi, vs. gerektirir.

Güven duygusunu güçlendirmek ve parti ahlakını tesis etmek için biz herkes-ten kendini geliştirmesini ve daha güçlü olmasını istiyoruz. Devrimci bir parti güçlü ahlaki değerlere sahip olmak zorundadır çünkü burjuva devlet aygıtının tepesine tek bir yumruk gibi inmelidir. Devlete ve bürokrasiye karşı tam bir uyum içinde olunmalıdır ve bunun için parti militanları arasında tam bir inanç ve yoldaşça güven zorunludur.

1.4: Dördüncü Enternasyonal'in inşası için devrimci ahlak önemli midir?

ÜİB içinde ve dışındaki yoldaşların birçoğu ahlak meselesinin son derece önemli olduğunu kabul etmekle beraber belirleyici önemde olduğunu düşünmüyorlar. Her şey söylenip yapılırken, bütün meseleler politikayla ilgili oluyor ve sonuç olarak politik tartışmalar ya da program meseleleri esas alınıyor ve ahlaki meseleler tali kalıyor. Örgütlerin birbiriyle ilişkilerinde de, politikalar ve program üzerine anlaşma sağlandıktan sonra, diğer meselelerin ele alınmamasının nedeni budur. Bizim bu türden meselelere niye bu kadar önem verdiğimizizin anlaşılmadığını görüyoruz. Bu bakış açısı yalnızca yanlış bir bakış açısı değildir, Dördüncü Enternasyonal'in tarihi ve bizim kendi geçmişimizin gösterdiği üzere, yönetsel ve ahlaki konulara nelere tabi olmamız ve hangi örgütsel tedbirleri almamız gerektiğini göstermesi açısından son derece önemlidir.

1930'larda Uluslararası Sol Muhalefet ve Dördüncü Enternasyonal, Stalinizmin muhaliflerine ve tüm bir Bolşevik devrimci kuşağa karşı politik ve ahlaki açıdan çok çirkin suçlamaların yöneltildiği Moskova duruşmalarıyla yüz yüze kalmıştı. Troçki'nin hiç bir endişesi yoktu. Tüm bir devrimci kuşağı yok etmeye

yönelik olarak üretilen bu manipülasyon ve iftiralara yanıt verilmesi gerekliydi. Troçki'nin "Stalinist Tahrifat Okulu"na karşı başlattığı kampanya, bir ayırım çizgisi çiziyordu. Eğer Troçki bu saldırıya bir "Ahlak Yargulaması" politikasıyla karşılık vermeseydi, Stalinist saldırıya karşı koymak ve Troçkizmin emperyalizm ve Nazizm ile işbirliği içinde olduğunu öne süren saldırılara yanıt vermek çok daha güç olurdu. Troçki bize Stalinizmle ve benzer hattan ilerleyen akımlarla mücadele edebilmek için bütünlüklü bir kavrayış ve bir metodoloji bıraktı.

1979 yılına kadar, Uluslararası İşçi Birliği'ni yaratan akım olan Bolşevik Fraksiyon (BF); Mandel, Barnes ve diğer liderler tarafından yönetilen Birleşik Sekreterlik'in (Bir-Sek) bir parçasıydı. Birleşik Sekreterlik'in çoğunluğu ile Bolşevik Fraksiyon arasında çok ciddi tutum farklılıkları vardı. Proletarya diktatörlüğü, gerilla savaşı, partilerin karakteri, Nikaragua, Küba ve Orta Amerika'da Troçkist partilerin inşa edilip edilmemesi gibi pek çok konuda tartışmalar sürüyordu. Bu tartışmalardan biri Nikaragua'daki Sandinist liderlik ve onun kaçınılmaz politik sınırları ile programın etkisi konularında düğümlendi. Sandinist liderliği politik olarak destekleyecek miydik, desteklemeyecek miydik? Bu tartışmalara rağmen, 1979'a kadar Bir-Sek'le bir bölünme gerçekleşmedi ve belirleyici unsur proleter ahlak ilkeleri alanında yaşandı. Ne zaman ki Birleşik Sekreterlik ve SWP (Socialist Workers' Party/Sosyalist İşçi Partisi) liderliği Sandinist rejiminin hapisanelerinde tutuklu bulunan Simon Bolivar Tugayı üyelerinin özgürlüğü için mücadele etmeyi reddettiler, o zaman Bolşevik Fraksiyon onlardan ayrıldı. Bu, proleter ahlakın en temel ilkesini çiğnemeleri anlamına geliyordu: Bir burjuva hükümetin -bu durumda Sandinist hükümetin- baskılarına maruz kalan yoldaşlarla dayanışma örgütlemekten ve destek vermekten kaçınıyorlardı.

Moreno, Pierre Lambert ile yaşanan bölünme hakkında hazırladığı bilançoda da benzer değerlendirmeler yapmıştı: Mitterand yönetiminin niteliğine, buna bağlı olarak politikalarına ilişkin ciddi görüş ayrılıkları bulunmasına rağmen, Enternasyonal Komünist Örgüt'ün (OCI) bu emperyalist halk cephesi hükümetine ciddi bir teslimiyet içinde bulunduğunu tespit etmesine rağmen, bizi ayırışmaya götüren şey, muhaliflere iftira atılması ve tasfiye edilmeleri, OCI ve Dördüncü Enternasyonal içinde tartışmalara izin verilmemesi gibi Stalinist yöntemlerdi. Uluslararası İşçi Birliği'nin 1982 yılında gerçekleştirmiş olduğu Napuri'nin (Perulu devrimci lider) devrimci onurunu savunma kampanyası Troçki'nin ve Dördüncü Enternasyonal'in 30'lu yıllarda Stalinizm'e karşı verdiği mücadeleden esinlenmişti. Bu, ahlak ve yöntem üzerine bir diğer ayırım noktasını oluşturuyordu.

BÖLÜM 2

İşçi hareketindeki ahlaki gerileme ve sol üzerindeki sonuçları

2.1 Bürokratik aygıtlar, işçi hareketine ahlaki bir gerileme yaşattı

Sosyal Demokrasi, Komünist Manifesto'da yazılı ilkelere dayanan ve Birinci Enternasyonal'e bağlı ilk kitle örgütüydü. 19. Yüzyıl'ın sonlarında Avrupa'daki etkisinin gelişmesi ve yayılması bir gerçeklik haline geldi. Politik örgütün bu gelişimi ile birlikte, işçi sınıfının sendikal hareketi de gelişti ve Batı Avrupa ülkelerinde güçlü bir etki yarattı.

Kapitalizmin emperyalist aşamaya girdiği evrede burjuvazi, işçi sınıfı içinde işçilerin, devleti ve sistemi yıkma mücadelesini engellemek için bir aygıtla ihtiyacı olduğunu idrak etti. İşçileri engellemek ve tuzağa düşürmek amacıyla, işçi hareketi içinde karşıdevrimci bürokratik aygıtlar yaratıldı. Sendikal ve politik bürokrasiler, işçi aristokrasisinin de desteğini alarak, proleter sınıf örgütlerinin içinde burjuvazinin ajanları haline geldiler.

Emperyalist aşamadan itibaren, sosyal demokrasi saflarında işçi aristokrasisi ve bürokrasiyi ifade eden bir yozlaşma yaşandı ve bu sadece programın değil aynı zamanda proleter ahlakın da terk edilmesine yol açtı. Bu durum, 1914'te emperyalist savaşın, "kutsal anavatan"ın, sömürge ülkelerdeki işgalin savunusunu ve 1917 itibarıyla da "ebedi ahlaki ilkeler", "demokrasiye saygı", "(burjuva) devletin yasalarına saygı", barış gibi kavramlar adına genç Soyvet devletine yönelik amansız saldırıların sahiplenilmesini beraberinde getirdi. Eski burjuva ahlakına sarılıyorlardı. "Ebedi ve ezeli ahlak" üzerine yemin ederlerken, devrimcilere karşı yürütülen saldırıları, ki buna Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht'in öldürülmesi de dahildir, destekliyorlardı. Üçüncü Enternasyonal, İkinci Enternasyonal'in bu iflasına karşı, Rus Devrimi'nden esinlenerek ortaya çıktı; sosyalist dünya devriminin bayrağını devralarak, sınıfın birliğine, proletarya davasına güven sağlamaya hizmet eden her şeyin ahlaki olduğu yönündeki kavrayışı sürdürdü.

1923'ten sonra, Rus işçi devletinin başındaki bürokrasinin ifadesi olan Stalinizm en güçlü karşıdevrimci bürokratik aygıt haline geldi. Stalinizm sadece Soyvet rejimi ve programı içindeki değil aynı zamanda ahlaki düzlemde de karşıdevrimin ajanı idi. Bugünkü kuşaklar Stalinist eylemlerin ne anlama geldiği konusunda bir fikre sahip değiller: Stalinizm, gerçeklerin sistematik olarak çarpıtılmasıyla birlikte yalanı işçi hareketi içine soktu, devrimin savunucularına her türlü eziyeti meşrulaştırdı, şoven vatanseverliğe dönüşü gerçekleştirdi ve işçi sınıfını bölerek burjuvaziye hizmet etti. İknanın yerini zor aldı, gerçeğin dürüst analizi demagoji ve tahrifatla yer değiştirdi. İftira ve her türlü dalavere genel bir yöntem olarak dünya işçi hareketi saflarına sokuldu. Stalinizmin kullandığı bu

alaşım neydi? Politik rakiplerinin adlarını lekelemek için ahlaki ve politik suçlamalar birbiri ile karıştırılıyordu. Yüz yıllık bir gelenek çığneniyordu: Bir militanın davranışına veya kişisel onuruna yönelik suçlamalar söz konusuysa, bunlar asla bu militanın yürüttüğü politik tartışmalarla karıştırılmamalıdır. Stalin esas olarak muhaliflerinin itibarını sarsma yöntemine, karşısındakinin karakterini karalayan -”yozlaşmış olduğu veya davaya ihanet ettiği”, emperyalizmin maaşlı çalışanı olduğu ve bu yüzden falanca pozisyonu savunmuş olduğu gibi- suçlamalara başvuruyordu.

Stalin muhaliflerini emperyalizmin hizmetinde olan “sabotajcı ajanlar” olmakla suçladı ve somut suçlamalara karşı hiçbir savunma şansı tanımaksızın daha da ileri gidip onları sözüm ona “işçi devletine karşı sabotajcılar” olarak ilan etti. Sonuç olarak Stalinizm işi, farklı görüşlerin SSCB’yi yıkıma sürükleyecek ihanetler olarak değerlendirilmesine kadar varacaktı. Muhaliflerin, mesela Çin Devrimi’ne ya da ekonomi politikalarına dair farklı tutumları, meşru birer eleştiri olarak değil, sözüm ona bir ihanetin doğrudan sonucu olarak algılanıyordu. Stalin’in Rus ve dünya işçi sınıfının en iyi devrimci kadrolarından oluşan tüm bir kuşağa yaklaşımı buydu.

Bu “hain”leri yok etmek için düzmece ithamlar ya da sınıf düşmanlarıyla yapılan gizli anlaşmalar da dahil olmak üzere her türlü yöntem meşru görülmeye başladı. Bir muhalifi ortadan kaldırmak üzere işverenler tarafından işten atılmasına göz yummak “oyunun bir parçası” haline geldi. Bürokrasi tarafından belirlenen “kılavuz” çizgiye karşı çıkmaya cesaret edenlerin işkenceye maruz kalması ya da öldürülmesi meşruydü. Fiziksel olarak öldürmek de yeterli olmuyordu; türlü işkencelerle alınan itiraflar “karşıdevrimcilik” suçlamasına dayanak yapıyor, böylelikle muhalifin “ahlaki ölüm”ü de gerçekleştiriliyordu.

Stalinizm ortaya çıkana kadar, işçi hareketi içinde liderlere yönelik bu türden iftiralar küçümsemeye karşılanırdı. Rus Devrimi sırasında, Lenin’in Alman hükümetinden geçiş izni alan bir trenle Rusya’ya geri dönmesi, bu konuda meşhur bir örnektir. Burjuvazinin, hükümetin ve emperyalizmin çakalları Lenin’i “Almanya’nın maaşlı çalışanı” olmakla suçlamıştı. Lenin’le politik olarak tamamen çatışma içinde olan Menşevik lider Martov ise, Lenin’in devrimci onurunu savunmak üzere harekete geçmek için herhangi bir kampanyayı falan beklemedi.

Stalinist bürokrasi bu tavrı tamamen tersine çevirdi. SSCB, uluslararası işçi hareketi ve Üçüncü Enternasyonal açısından en önemli referanstı. Proleter ahlak Stalinizmin karşıdevrimci faaliyetleri yüzünden çok ağır darbeler yedi. İşledikleri suç, emperyalizmin eline “sosyalizm”in ahlaki bakımdan itibarsızlaştırılması kampanyası yürütmek için koz vermektir -ki o sürecin bugün hâlâ dünya işçi sınıfının bilincinde yansımaları vardır.

Bu gerilemenin partilerde ve sendikalarda derin yansımaları oldu. Politik sonuçları harekete çok fazla zarar verdi: Şüphencilik, kafa karışıklığı ve işçiler arasında artan güvensizlik... Hepsinden öte, işçiler yaşamlarını devrime adanmış liderlerin sınıf düşmanlarının hizmetindeki soğukkanlı birer hain olarak ilan edilmelerini nasıl anlayacaklardı ki? Bürokrasi, kendi ayrıcalıklarını savunmak için ikiyüzlü gerekçeler sıralamak zorundaydı. Troçki'nin de değdiği gibi,

“Devrimden gericiliğe geçiş giderek daha aşağılık biçimler aldıkça, gericiliğin devrim geleneğine bağımlılığı artar, yani, bürokrasi kitlelerden korktukça yalanlara ve tahrifata duyduğu ihtiyaç da o ölçüde büyür.”

2.2 “Ne pahasına olursa olsun” dönemi ve işçi hareketinin yozlaşması

Bugün, kapitalizmin derinleşen çürümesinden doğan ve kapitalizmin yükseliş dönemindekiler de dahil olmak üzere her tür ahlaki kriterin önemsizleştiği yeni bir yozlaşma dönemine giriyoruz. Kapitalizm çürüme evresinin sonuna yaklaşmışken, öyle bir doğa yağmasına ve yıkıma neden oluyor ki, kâr artışını garantilemek için, gerektiğinde en küçük bireysel haklara bile saldırıyı meşru gösteriyorlar. Bu ise emperyalizmin insani ilişkilerde bugüne dek hayal bile edilemeyecek ahlaki çürüme sınırlarına dayanmasına yol açıyor.

Çürüme, ezilenlere ve sömürülenlere de nüfuz ediyor. Bireycilik o kadar azdı ki, herhangi bir iş için veya üniversitede boş kontenjan için arkadaşlar ya da akrabalar birbirlerini ezer hale geldi. Bu, kitleler için yüzeye hiçbir temiz bir çıkış yolunun olmadığı, çürüyen bir dünyada hayatta kalmak için “ne pahasına olursa olsun başarmak” anlamına geliyor. Çürüyen ahlaki değerler ifadesini, “herkesin değeri kendine, herkes kendi çıkarlarını ne pahasına olursa olsun savunur” anlayışında buluyor.

Bu durum, eski işçi devletlerindeki kapitalist restorasyon sonucu ortaya çıkan “oportünist fırtına”yla beraber işçi hareketine ve sola da yansıdı. Eski işçi devletlerinde kapitalizmin restorasyonu burjuva demokrasisi vasıtasıyla gerçekleştiği için, bu durum “tarihin sonu” olarak ilan edildi. “Devrimci” olduğunu iddia edenler dahil tüm sol, “evrensel” bir değer olarak öne sürülen burjuva demokrasisi oyunundan derinden etkilendi.

Eski sol liderler hükümetlere katıldı, federal yönetimlerde yer aldılar. Aynı zamanda burjuvazi gibi, hatta onlardan daha beter bir halde geleneksel rüşvet ve yozlaşma batağına sürüklendiler. Sadece, çoğu devrimci sol veya gerilla kökenli olan, şimdilerde adı her türden yolsuzluğa, hırsızlığa, yalanlara ve manipülasyonlara karışan Brezilya İşçi Partisi liderlerinin durumuna bakmak yeterlidir.

Ya da şimdilerde ülkelerinin yönetiminde yer alan Uruguay'daki Tupamaro

hareketi... Hatalı kavrayışlarını bir kenara bırakırsak, bir zamanlar emperyalizme karşı savaşmış o dava için hayatlarını tehlikeye atıyorlardı. Bugün, bir zamanlar Sosyal Demokrasi'yi ve Komünist Partileri eleştirdikleri noktadalar, aynı zamanda çürüyen burjuvazinin kokuşmuş ahlaki kalıplarını da içselleştirdiler.

Parlamento ve onun milletvekillerine sunduğu olanaklar bir diğer yozlaştırıcı etmendir. Parlamentoda nadiren temsil şansına sahip olan sol –hatta devrimci sol-, bu parlamentolarda çeşitli konumlar elde etti ve böylelikle parlamentonun olanaklarına da sahip oldu. Çürüyen bir toplumsal yapıda, devrim referansını yitiren sol, hatta Troçkist kökenli kesimler bile, tüm bunlardan ağır biçimde etkilendi...

Bir diğer yozlaşma kaynağı ise Troçki'nin öngördüğü gibi, devlete bağımlılığın gittikçe daha fazlaştığı sendikalarda ortaya çıkıyor. Özellikle halk cephesi hükümetlerinin başta olduğu ülkelerde, burjuvazi ve hükümetleriyle yapılan işbirliği bu liderler üzerinde berbat basınçlar oluşturuyor, genel bir çürümenin eşlik ettiği bu arkaplan devrimci soldan gelenleri dahi etkisi altına alıyor. Bürokratikleşme, sendika yönetimlerini ve ayrıcalıkları ele geçirmek için verilen mücadeleler, Brezilyadaki CUT'ta (en büyük sendikal konfederasyon) gördüğümüz üzere, eski militanların büyük bir kısmını yozlaştırıyor ve devrimci olduğunu öne süren örgütler üzerinde büyük bir basınç oluşturuyor. Bu arada, işverenler de işçi haklarını tabandan gizli yapılan anlaşmalarla aşındırmaya yönelik hamlelere başvuruyor. Sendikalarda yapılan hileli seçimler sıklaşıyor, böylece sendikal yetkiler burjuvaziye satılarak işçilere ihanet ediliyor.

Burada geleneksel bürokrasiden söz ediyoruz ama ahlaki çöküşün ortasında çeşitli basınçlara teslim olan sol kökenli örgütler ve liderler de, az önce bahsettiğimiz “ne pahasına olursa olsun”culara dahildir. Ve çürüme gündeme geldiği zaman, taban bile liderlerin işverenlerden veya hükümetten “küçük ayrıcalıklar”, “küçük ödüller” kazanmasında yanlış bir şey görmemektedir. “Eninde sonunda sendika liderliğinin bazı avantajları da olacaktır” diye düşünen pek çok işçi var.

BÖLÜM 3

Troçkizmin marjinalliğinin etkisi ve Stalinizmin ahlaki alandaki basıncı

Stalin'e, onun iftira ve baskı yöntemlerine karşı mücadele, Sol Muhalefet'in doğmasına, dahası Dördüncü Enternasyonal'in kuruluşuna yol açmıştı. Ama yine de, Troçki'nin verdiği bütün mücadelelere rağmen, Troçkist hareket, Sol Muhalefet'ten ve Dördüncü Enternasyonal'in kuruluşundan beri yapısal sorunlarla cebelleşti durdu. Olağanüstü koşullarda ve Stalinizmin tam anlamıyla yükselişe geçtiği esnada kurulan Dördüncü Enternasyonal, uzun bir süre marjinal kaldı. Bu durum Dördüncü Enternasyonal üzerinde çifte basınç oluşturdu: Ba-

sınçlardan biri çürüyen emperyalizm, biri de Stalinizmdi.

Bu durum Troçkist hareketin ahlaki ve yöntemsel alanda da çeşitli etkilere maruz kalmasına neden oldu. Troçki'nin ölümünün ardından, yalıtılmışlık, küçük burjuva ve zayıf liderlikler üzerinde çok daha etkili hale geldi. Politik meselelerde Stalinist bürokrasiye teslim olan bir revizyonizm ile birlikte, 1951-53'te Michael Pablo ve dönemin Dördüncü Enternasyonal liderliği, politik tartışmaları önlemede Stalinizme mahsus yöntemleri kullandı. 1952'de Pablocu liderlik "kendine has entrizm" politikasını Fransız seksiyonu PCI'ye (Parti Communiste Internationaliste / Enternasyonalist Komünist Parti) kabul ettirmeye çalışmıştı. Bu tutumu yerleştirmek için 16 parti üyesini PCI liderliğinden aldı ve sonra parti binalarını ele geçirerek muhalefeti yerleştirdi, tüm bunlar kendi takipçilerine fayda sağlamak ve Pablocu politikaların karşısında duran çoğunluğu ezmek içindi. Bu yapılanların doğrudan sonucu ise Dördüncü Enternasyonal'in infilak etmesi ve dağılması oldu.

Bir diğer basınç ise 1951-53 krizinden sonra ortaya çıkan dağılma ve marjinallikle doğrudan ilintiliydi. Troçkist kökenli sektler (tarikatvari örgütler) Stalinizmin işçi hareketine yerleştirdiği hastalıklı birkaç özelliği sürdürmeye devam etti.

Bu durum, Moreno'nun "Ulusal Troçkizm" olarak tarif ettiği olguda tam karşılığını buluyordu; yani kendilerini Troçkist olarak tanımlamış ve Dördüncü Enternasyonal'e bağlı olduklarını söylemiş olsalar bile, tüm bunları sadece söz konusu ulusal partinin Enternasyonal'i toplamak için yeterli güce ulaşacağı geleceğe dair bir program, bir kural olarak ele alıyorlardı. Pratik açıdan değerlendirildiğinde, bu örgütlerin amaçladığı şey sadece diğer örgütlerle ilişkiler kurmaktı; tabi olacakları bir üst Enternasyonal yapıyı inşa etmek değildi. Bu tür örgütlere örnek olarak Fransadaki Lutte Ouvrière ya da Lambert'in partisi, ya da daha önce Büyük Britanya'da Healy'nin ve ABD'de SWP'nin durumu gösterilebilir. Bir enternasyonal akım veya eğilim inşa edilse bile, bu, bütün politik kararların "ana örgüt"ün acil çıkarlarına göre alınacağı, kurucu örgüte tabi bir yan kol haline geliyordu.

Moreno bu tip örgütlerin bir özelliğine karşı bizi sürekli uyarıyordu: Ekse-riyetle, en kutsal sorunun "örgütün savunusu" olduğu bu tip örgütlerde -ki bu esasen liderleri "iç ve dış saldırılara" karşı savunma anlamına gelir- genellikle ciddi yöntemsel ve ahlaki sorunlar açığa çıkar. Gerry Healy "örgütün güvenliğini savunmak" ifadesini bu durum için kullanırdı. Yani, liderlere karşı politik mücadele söz konusu ise, bu liderler için ahlaki suçlamalar, iftira, tabana söylenen yalanlar, politik tartışmaları bulandırma, liderliğin tehlikeli olarak gördüğü kadroların uzaklaştırılması normal kabul edilir. Yaşanan deneyimler ise bu tip

örgütlerin sık sık ahlaki ve yöntemsel bakımdan hızla yozlaştıklarını gösteriyor.

Uyguladıkları bürokratik yöntemlerin dışında Healy ve Lambert, kendilerine karşı olan kadroların ve liderlerin kişisel olarak yıpratılmasına dayanan, onlara iftira atarak ahlaki saldırılarda bulunan bir yöntem geliştirdiler -ki bunlar tipik Stalinist yöntemlerdir. Ulusal tarikatlarını ve buralardaki kişisel konumlarını savunmak için hiç bir şeyden çekinmediler. Healy, yıllarını Amerikan SWP'sinin lideri Joseph Hansen'i GPU ya da CIA ajanı olmakla ve Troçki cinayetine suç ortaklığı yapmakla suçlayarak geçirdi. Sonrasında ise WRP (Devrimci İşçi Partisi – Britanya) liderliği tarafından partideki yerinin dokunulmazlığını kullanarak genç parti militanlarına cinsel tacizde bulunduğu ve tecavüz ettiği gerekçesiyle partiden atıldı. Bu yozlaşma WRP'nin tahrip olmasına ve Healy akımının ebediyen ortadan kalkmasına neden oldu.

Bu metodoloji belirli bir politik hattan bağımsızdı. Mesela Healy 50'li ve 60'lı yıllarda Çin ve Doğu Avrupa'daki yozlaşmış işçi devletlerinin varlığını kabul etmeyi reddedecek kadar sekterdi. 70'li ve 80'li yıllarda ise Irak'taki Baas ve Libya'daki Kaddafi gibi burjuva milliyetçi liderle tam bir işbirliğine gitti.

Lambert de Healy ile aynı mantığı sergiledi. 60'larda yozlaşmış işçi devletleri hakkında benzeri bir sektör konumundan Force Ouvrière (İşçi Gücü) gibi sendikal bürokratik aygıtlara uyarlanmaya ve Sosyal Demokrasi'ye teslim olmaya doğru ilerledi, daha sonra bu durum kendini Mitterand yönetimine destek olmak biçiminde gösterecekti. Dördüncü Enternasyonal - Enternasyonal Merkezi'nde tartışmalar açığa çıktığında, Lambert suçlamalara başvurdu, Fransız Enternasyonalist Komünist Örgütü'nde (Organisation Communiste Internationaliste - OCI) tasfiyelere gidilmesini istedi ve o sıralar senatör olan Perulu tarihsel önder Ricardo Napuri'ye yönelik açık suçlamalarda bulundu. 1980-82 arasında Morenoco ve Lambertist eğilimler güçlü bir parti yaratmak üzere bir araya gelmişti. Bu birlik ise daha sonra bozuldu. Bu ayrışmada Ricardo Napuri, Lambert ile ayrı düşmüştü. Bunun üzerine Lambert Napuri'yi ahlaki yönden suçlayarak partiden uzaklaştırdı. Uzaklaştırmayı haklı göstermek için Lambert, Napuri'nin parlamentodan aldığı ücreti parti için değil kendisi için kullandığını iddia etti. Bu yöntem Fransa'da Lambertizmin tarihi önderlerinden Stefan Just için tekrar ortaya çıktı: Fransız örgütünde farklı bir politik tutum alan bir militanın uzaklaştırılmasını engellemeye çalıştığı için kendisi de partiden uzaklaştırıldı. Tüm bu yozlaşmanın sonucu, Lambert akımının tamamen çürümesi oldu; Lambertçi örgütler buldukları birkaç ülkede yerel sendikal bürokrasilerle işbirliği içindeki birer 'yancı' haline geldiler; bugün Brezilya'daki İşçi Partisi'ni (PT) ve iktidar sendikası CUT'u savunan Lambertçi "O Trabalho" grubu bunlardan biridir.

Biz bugün bile benzer yöntemlerin bazı örgütlerde hâlâ kullanıldığına tanık

olabiliyoruz. Arjantin'deki İşçi Partisi'ne (Partido Obrero - PO) göre, her nasıl olursa olsun "örgütü savunmak" gerekiyor. 2001 yılında AAFTA'ya (Amerika Serbest Ticaret Anlaşması) karşı yapılan yürüyüşte PSTU (Partido Socialista dos Trabajadores Unificado - UİB'in Brezilya partisi) ve FOS'lu (Frente Obrero Socialista - UİB'in o dönemdeki Arjantin partisi) Troçkist militanlara, kendi "ulusal sınırları"nda "kendi alanlarını" işgal ettikleri gerekçesiyle saldırmışlardı. Bunlar, iftira ve tahrifatı süreklileşmiş bir yöntem olarak kullanmayı kendileri için bir sorun olarak görmüyorlar. 1979'da Prensa Obrera'daki makalesinde L. Magri, Partido Obrero olarak, pek çok saçmalığın yanı sıra, Moreno'nun Kastro'ya karşı Batista diktatörlüğünü desteklediğini, 1955 yılında Peron'a karşı yapılan sağ darbeyi desteklediğini ve Peronist bürokrasiye taviz verdiğini, ve 1972'de Lanusse'un kurumsal çözümlerini desteklediğini ve Videla diktatörlüğüyle işbirliği yaptığını öne sürmüştü.

Açıkça her bir durum için Arjantin örgütümüz suçlamalara yanıt vererek iftiraları belgeleriyle çürüttü; öte yandan, PO her durumda Morenocu akımın aldığı tutumları tartışabilir ve karşı çıkabilirdi. Ama bunu yapmak yerine Moreno'nun Peron'a karşı -Revolución Libertadora olarak bilinen- darbeyi desteklediğini, ya da Arjantin PST'sinin (Sosyalist İşçi Partisi) Videla diktatörlüğüne taviz verdiğini söyleyecek kadar gerçekliği çarpıttılar. Tüm bunlar deli saçmasıydı. Gerçek olan ise, Morenocu akımın 1955 darbesinden önce ve sonra ve Videla darbesine karşı direndikleri için zulme uğrayan yüzlerce militanın kaybedildiği 1976-82 yılları arasında direnişin ön saflarında olduğudur.

Tüm bunlara bakınca, PO lideri Jose Altamira'ya göre siyasi muarızlarını itibarsızlaştırmak için tarihi tahrif etmekte ve iftira uydurmakta bir sakınca olmadığı görülüyor. Böylesine ciddi suçlamaları doğrulayacak herhangi bir alıntı veya kanıtlanmış olgu ortaya koyma ihtiyacı duymuyorlar. "Yorum"ları Stalinizminkilere fazlasıyla benziyor: Politik ve ahlaki suçlamaları birbirine karıştırıyorlar ve rakiplerini yalanlarla bertaraf etmeye çalışıyorlar.

Lambert'in Dördüncü Enternasyonal-Enternasyonal Merkezi'ne uyguladığı yöntemin aynısı İtalya'da Progetto Comunista örneğinde tekrarlandı. Partido Obrero 2004 yılında diğer birkaç partiyle birlikte Dördüncü Enternasyonal'in Yeniden İnşası için Koordinasyon (The Coordination for the Refoundation of the IV - CRCI) adında uluslararası bir örgüt kurmuştu. Arjantin dışında gerçek hayatta belli bir etkinliği olan tek ulusal örgüt Progetto Comunista'ydı. 2005 sonu 2006 başında inşa edilecek partinin niteliğine ve Leninist anlayışa dair başlayan bir tartışma, örgütü ve liderliği ikiye böldü. Bu tartışmayı başlatan, diğer kanada saldırıp partiyi bölen Grisolia/Ferrando ekibiydi. Neticede, örgüt ve liderlik ikiye ayrılmış oldu. Muhafif kanat CP-ROL'u kurdu (günümüz-

de PdAC-Alternatif Komünist Parti). Tartışma, PRC (Partito della Rifondazione Comunista – İtalya'daki Komünist Yeniden Kuruluş Partisi) burjuva Prodi hükümetini desteklemeye ve içinde yer almaya karar verdikten sonra parti içinde sürekli bir hal aldı. CP-ROL bütün örgütleriyle birlikte Rifondazione'den ayrıldı. Ve CRCI üyeleri arasında açık ve serinkanlı bir iç tartışma yürütme önerisinde bulundu. PO liderliği CP-ROL'un bu önerisine yanıt vermezken, Grisola liderliğindeki diğer kanatla işbirliğine gitti ve muhalif yoldaşlara karşı her türlü aşağılamayı, iftira ve ahlaki suçlamaları içeren bir yazı kaleme aldılar, onlara herhangi bir organda kendilerini savunma hakkı bırakmaksızın enternasyonal akımdan dışladılar.

BÖLÜM 4

Neoliberal dönemde Troçkizm içindeki kırılmalar daha da derinleşti ve yaygınlaştı

Stalinizmin basıncı ve marjinallik hali Troçkist örgütlerin Stalinizme taviz vermesini beraberinde getirdiyse, dahası sekter ve bürokratik özellikler ahlaki yozlaşmaya yol açan derin bir bozulma yarattıysa, son yaşanan süreç Dördüncü Enternasyonal'i sahiplenme iddiasındaki örgütlerde daha yaygın ve yıkıcı etkiler yaratmış olsa gerektir. 80'lerin sonundan beri süren çok ciddi basınç, emperyalizm koşullarındaki ahlaki çürümenin ve "oportünist fırtına"nın etkisini daha da büyütüştür. Örgüt ve partilerin "demokrasinin radikalleşmesi" adı altında burjuva işleyişini içselleştirmesi ise yöntemsel ve ahlaki bakımdan muazzam bir yozlaşmaya yol açmıştır.

Bir süre önce, Brezilya'da Birleşik Sekreterlik'e bağlı Sosyalist Demokrasi (DS) adlı örgüt, Lula hükümetinde -Latin Amerika'daki en önemli emperyalizm yanlısı hükümettir- Tarım Reformu Bakanlığı'nı almıştı. Bugün ise DS'nin yönettiği Pará eyaletinde köylülere korkunç baskılar uygulanıyor. Tüm Brezilya eyaletlerinde topraklarını savunmak isteyen tarım işçileri öldürülüyor. DS yöneticisi Ana Julia ise eyalet yönetimini devralır almaz, ROTAM adında özel bir müfreze oluşturdu. Bu polis örgütü Uluslararası Af Örgütü tarafından, "toplumsal karışıklıkları" bastırma görüntüsü altındaki en ciddi şiddet örgütü olarak tanımlanmıştı. Kamu görevlilerinin, şoförlerin ve inşaat işçilerinin işgal eylemlerini ve grevlerini bu müfreze bastırdı. 2007 Mayıs'ında, Conlutas tarafından düzenlenen mücadeleler sırasında, Pará Brezilya'da baskının en şiddetli biçimde yaşandığı yerd.

Son günlerde, bu yöneticinin karıştığı bir vaka DS'yi her zaman öncü görünmeye çalıştıkları bir alanda -kadın hakları savunusunda- bile suça sürükledi. 15 yaşında bir kız soygun iddiasıyla tutuklandı ve adeta tecavüze uğrasın diye 20

adamlarla birlikte aynı hücreye konuldu. DS'li Vali, "Maalesef, erkeklerle birlikte hücrelere hapsedilen kadın olgusu gerçekten var" diyerek durumu doğruladı. Şu ana dek bu eyalette en az dört benzer vaka yaşandı. Bunun anlamı, söz konusu eyaletin yöneticisi Ana Julia'nın burjuva devlet yönetimi ile ilişkilerini iyi tutmak adına, hapishanedeki kadınlara uygulanan ve polis tarafından teşvik edilen işkence ve cinsel istismarın ortağı olduğudur.

Çürümenin bir ifadesi olarak, 2005 yılında DS'nin, PT liderliğiyle birlikte "mensalão" krizine sürüklenmesi de gösterilebilir. (Aylık 12 bin dolar gizli ödeme karşılığı farklı partilerden milletvekillerinin iktidarın önerilerine 'evet' oyu kullandığı ortaya çıkmıştı.) Bu akımın yozlaşması, "(burjuva) devletin demokratikleşmesi" projesine dahil olduktan sonra çok daha hızlı gelişti ve hâlâ sürüyor.

Yani, Stalinizmin çöküşü gibi son derece olumlu bir olay, o güne dek burjuva kurumlarına hiçbir şekilde girme şansı olmayan örgütler açısından her tür basıncı beraberinde getirdi. Önlerinde açılan alan sayesinde, son derece marjinal örgütler bile burjuva kurumlarında kendilerine yer bulabildiler, aynı basınçlara maruz kaldılar, yöntemsel ve ahlaki bakımdan bir yozlaşma sürecine girerek sağa savruldu.

Önlerinde açılan bu alana teslim olan örgütler bir çeşit "bürokratik ahlak" tarafından teslim alındı. Arjantin özelinde 21. Yüzyıl başları çarpıcı bir örnek teşkil ediyor. Luis Zamora hareketi, MST (Movimiento Socialista de los Trabajadores) ve PO parlamentoda koltuk kazanmışlardı. Troçkizmden ve UIB-DE'den doğmuş akımlar, örneğin Brezilya'daki MST-MES parlamento ayrıcalıklarına yaslanan örgütler inşa etmeye başladı ve geçim kapısı haline getirdikleri bu parlamenter ayrıcalıkları ne pahasına olursa olsun koruma güdüsüyle hareket ettiriler.

Bu türden parlamenter eğilimlerin ahlak ve yöntemlerinin devrimci ahlakla hiçbir alakası yoktur. Bunların militanları sadece seçimlere ve parlamento binalarıyla belediye meclislerindeki makamlarını korumaya odaklanan faaliyetler yürütmek üzere eğitim alırlar. Geçimleri militanların aidatlarından değil, çeşitli usullerle devlet fonlarından karşılanır (kabineler, vekillikler, projeler, vs.).

Son yıllarda yaşanan bir başka çarpıcı olgu ise özellikle Doğu Avrupa'da ve fukara yarı sömürge ülkelerde, kendilerini sol, hatta devrimci sol olarak tanımlayan örgütlerin 'sivil toplum kuruluşları' veya sosyal demokrasi tarafından finanse edildiği, daha doğrusu satın alındığı gerçeğidir.

Burjuva devletin farklı bürokratik aygıtlarına finansal olarak bağlanmayı kabul eden örgütler aslında bir tür yolsuzluğa bulaşmakta ve tüm proleter ahlaki kriterlerini kaybedebilmektedir. Bunun bir örneği, anlaşmalar yapıp bu

anlaşmalara uymayı bile becerememektir. Arjantin MST'sindeki son bölünmede muhalif kesim (bugünkü Izquierda Socialista - Sosyalist Sol) ile varlıkların bölüşümü ve yasallık meseleleri üzerine bir anlaşmaya varan MST liderliğinin bu anlaşmaya uymayıp burjuva adaletine başvurması bunun bir örneğidir.

Konu oy ve makam elde etmek olduğunda, 'nasıl' sorusu hiç sorun teşkil etmiyor: Farklı sınıfların partileriyle ittifaklara gidilir, burjuva veya reformist partiler tarafından kullanılan yöntemlerin aynısı taklit edilir ve sol-kanat seçim bloklarında yer alabilmek için parayla üye satın alınabilir. (Bu, Brezilya MES'inin PSOL -Partido Socialismo e Liberdade, Sosyalizm ve Özgürlük Partisi- ile yaptığı son anlaşmada yaşanmıştır.) Bunlar ezilen kitlelerin mücadelelerine örgütlerini güçlendirmek ve militanlığı ilerletmek için katılmaz. Tek dertleri, sınıf mücadelelerinde boy gösteren liderlerinin, parlamenterlerinin, öne çıkan isimlerinin prestijini artırmak ya da daha iyi seçim sonuçları elde etmelerine yarayan ücretli parti görevlilerini idame ettirmektir. Sendika seçimlerinde hile yapmak, güçlerini sürdürmek isteyen bu türden eğilimler açısından son derece meşrudur. Her şey vekilliklerin ve onları destekleyen bürokratik aygıtların bekaşı etrafında şekillenir.

Bu basınçlar burjuva devlete uyarlanmaktan kaynaklanıyor olsa da, parlamentoda sandalye kazanan ya da burjuva seçimlerine katılan bütün sol örgütlerin kaçınılmaz bir ahlaki yozlaşma yaşayacağını iddia etmiyoruz. Bu, parlamentoya girmenin kaçınılmaz bir sonucu değil, gerçek bir nesnel basıncın, bu örgütleri oportünist fırtınanın da etkisiyle savrulmaya açık bırakan ahlaki silahsızlanma ile birleşmesinden doğan bir sonuçtur. Troçki'nin de vurguladığı gibi, zamanında tüm bir sosyal demokrasi ahlaki açıdan yozlaşmış değildi, her spesifik vakanın ayrı ayrı ele alınması gerekiyordu. Biz sadece, Troçkist cehaletten giderek artan sayıda örgütün ne yazık ki sınıf ahlaki sınırlarının dışına düştüğünü söylüyoruz. Vurgularımız, bu süreci anlamamanın son derece önemli olduğu ve devrimci ahlak kriterleriyle gözden geçirilmesi gerektiği yönündedir.

BÖLÜM 5

UİB-DE üzerindeki etkiler: Ahlaki alanı da içeren kriz ve tahribat

5.1 Gurur duyulacak bir ahlaki geçmiş

Moreno'nun kurduğu, UİB-DE'yi de örgütleyen akımın, Arjantin'de 1955-1958, 1969-1973 ve 1976-1982 yıllarındaki diktatörlük koşullarında, on yıllara yayılan bir mücadelenin derslerine dayanan, ya da 60'lı yıllarda Perulu köylülerin acımasızca bastırılan mücadeleleri sırasında, Hugo Blanco ve diğer enter-nasyonalist yoldaşların zindana atıldığı koşullarda kanıtlanmış olan bir parti ahlaki geçmişi vardır. Uzun yıllara dayanan bu birikim, o dönemi yaşayan kadrolar

arasında sarsılmaz bir ahlak yaratmıştır; tutuklanan, işkence edilen ve öldürülen ama bir teki bile yoldaşlarını ele vermeyen Arjantin PST'sinin militanları gücünü işte bu ahlaktan almıştır.

Öte taraftan, bizim akımımız, kanıtlanmamış ahlaki suçlamalar veya Stalinist yöntemler söz konusu olduğunda, her zaman Troçki'nin yöntemine uygun hareket etmiştir. İlk andan beri Healy veya Spartakistlerin Joe Hansen'a karşı piyasaya sürdükleri iftiraları reddettik ve bu tavrı Hansen'le ortak görüşleri savduğumuz dönemde de, tamamen farklılaştığımız dönemde de sürdürdük. Daha evvel ele aldığımız Napurî örneği dışında başka örnekler de yaşandı ve bizim tavrımız hep aynı oldu.

Bacherer örneği de böyledir. Bu örnekten bahsetmek önemlidir çünkü bu lider bizim akımımızın değil ama Bolivya'daki muhalifimiz POR'un (Lora önderliğindeki Devrimci İşçi Partisi - Partido Obrero Revolucionario) bir üyesiydi. Bacherer ve Lora liderliği arasında bir tartışma sürüyordu ve Bacherer, kendisinin POR'dan tasfiye edilmesini meşrulaştırmak için kullanılan aynı rezil yöntem karşı mücadele veriyordu. UİB-DE ona yöneltilen suçlamaları ele alacak bir Ahlak Duruşması'nın toplanmasını önerdi ve Bolivya seksiyonumuz da Bacherer'in grubuyla birlikte (o zamanlar Arjantin PO grubuyla bağlantılıydılar) bu yönde bir kampanyayı birlikte örgütledi. Yoldaş Ze Maria, bu La Paz Duruşması'nda yer almak üzere gönderilmişti.

Biz, Moreno'nun bütün hayatı boyunca örgütümüzdeki derin farklılıklara ilişkin cevap verme yöntemlerinden ders aldık. Hemen bir örnek vermek gerekirse, 60'lı yılların başlarında Kastrocu çizgiye katılan Vasco Bengochea ile yaşanan bölünme hatırlanabilir. Bu durumda taraflar arasındaki fark iki farklı örgüte bölünmeyi gerektirecek kadar derindi ama Moreno karşı tarafa hep saygılıydı ve bu olayda da Bengocheo'ya saygı çerçevesinde davrandı. Aynı şey UİB'in Uluslararası Yürütme Komitesi üyesi olan Kennel George'un 1987'de UİB'in Kolombiya partisi PST'den kopup gerillacı bir yönelişi benimsediğinde de yaşanmıştı.

Biz aynı şekilde, özellikle önderler ya da öne çıkan isimler söz konusu olduğunda, ilkelerin çiğnenmesine karşı nasıl mücadele edileceğini bilen bir geleekten geliyoruz. 1982 yılında UİB'in Brezilya seksiyonu Convergencia Socialista (CS/Sosyalist Birlik) PT'nin içindeydi ve iki adayımız seçimleri kazanmıştı. Bu milletvekillerinden biri –Campinas bölgesindendi- parti yönetimine, parlamentodan aldığı maaşı kendisine ayıracağını, bunu partiye vermeyeceğini söylemişti. Merkez Komite kararlı bir tutum alarak parlamentodan elde edilen tüm gelirin parti geliri olduğunu, bu ilkede bir değişiklik yapılmayacağını ifade etti. Vekil bunu kabul etmediğinden ötürü örgütten uzaklaştırıldı. Yine 1988'de yaşanan bir başka vakada, Timeteo kentinde (yine PT listesinden) CS'li ilk belediye

başkanımız seçilmişti. Bu belediye başkanı kamu emekçilerinin grevini bastırmaya kalkıştı ve derhal örgütümüzden atıldı.

CS'nin, PT'de aynı dönemde entrizm uygulamış ve sonra tamamen yozlaşmış olan pek çok diğer Troçkist örgütün aksine, PT'nin içinde bir militanlık süreci yaşadıktan sonra nasıl en bozulmamış kadro yapısıyla oradan koptuğu, ancak ilkeleri savunmamızdaki ısrarı dikkate alarak anlaşılabilir. Diğer örgütler hiçbir zaman bizim nasıl olup da seçilmiş milletvekillerini ya da belediye başkanlarını partimizden uzaklaştırdığımızı -her türlü ağırlıklarına ve aldıkları oylara rağmen- hiçbir zaman anlamadılar.

80'lerin sonunda ortaya çıkan tüm ciddi sorunlara rağmen, UİB-DE bütün sapmalara karşı koydu ve enternasyonalimizi yeniden inşa etmek için yeterli birikime sahip olduğumuz görüldü. Hâlâ soldaki akımların çoğuyla -Troçkizmden doğmuş ama derin bir yozlaşma sürecine sürüklenmiş olan akımlarla da- karşılaştırıldığında, ciddi bir ahlaki üstünlüğe sahibiz. Bunun nedeni, hiç kuşkusuz, farklı kuşaklardan kadroların içinde şekillendiği devrimci ahlak birikimimizdir.

5.2 UİB'in ahlaki alandaki krizinin etkileri

2005 örgütsel bilançosunda da dile getirdiğimiz üzere, UİB'in krizi onu tanımaz hale getirmişti. Tahribat öylesine derindi ki, enternasyonalimizi yeniden inşa etmek ve akımımızın tarihsel birikimine dayanan yönetsel ve ahlaki niteliğimizdeki gerilemeye karşı mücadele etmek zorundaydık. Söz konusu tahribat, partinin mülk ve demirbaşlarını elinde tutmak için verilen mücadelelerden yoldaşlar arasında yalan, iftira ve şiddete kadar varmıştı; tüm bunları, hizip mücadelelerinden kaynaklanan farklılıkların çok büyük olduğunu öne sürerek meşrulaştırmak mümkün değildi.

Bir önceki kongrenin örgütsel bilançosunda yazmış olduğumuz gibi, kapitalizmin restorasyonu ve sol akımların çoğunun devrimci Marksizmi terk etmesi -bizim tabirimizle "oportünist zemin kayması"- ile belirlenen 90'ların politik çerçevesi, UİB'in krizi için nesnel bir semin oluşturuyordu. Böyle bir arka planın varlığında, ciddi bir kriz kapıya dayanmışken ve krize karşı direnmek ve onu alt etmek gerekirken, Moreno'nun ölümü Enternasyonal'imizin ciddi bir tahribata uğramasında belirleyici etkenlerden biri haline geldi. Bilanço metninde de belirttiğimiz üzere, "Moreno ölmeseydi, UİB'in krizi büyük ihtimalle böylesi bir tahribata yol açmayacaktı."

Bugünden bakınca, Moreno'nun yokluğunun en çok hissedildiği tek bir alan belirtmek gerekirse, bunun yönetsel ve ahlaki alan olduğunu ekleyebiliriz. O alandaki gerileme ve yıkım çok daha yaygındı. Arjantin MAS'ında (Movimiento Al Socialismo) ve UİB'de yaşanan ciddi ahlaki sorunlar, programın revizyonu-

nu, parti kavrayışındaki sapmaları ve burjuva demokrasisine derin bir uyarlanmayı da içeren sapmaların ne denli derin olduğunu gösteriyordu.

“Ne pahasına olursa olsun” ruhu ilk önce liderlere sızmıştı. İşteki ‘düşman’ı alt etmek için her türlü bedel ödenebilirdi: manipülasyonlar, yalanlar, vs. Parti aygıtını, parlamento koltuklarını, parti demirbaşını ve parti binalarını ele geçirmek için verilen bitmek tükenmek bilmeyen mücadeleler parti içi yaşamın bir parçası haline geldi. ‘Muhafızlar’ın mali kaynaklarını tüketmek için, belli bir yerel örgütün başında kimin bulunduğuyla ilgili olarak, o örgütün imkanları sorumsuzca harap edilebiliyordu.

Bu kriz tüm Enternasyonal’in işleyişini etkiledi ve ahlaki değerlerini zayıflattı. Parti ahlaki esas olarak Bolşevik bir örgüte olan güvene, her bir yoldaşın diğerini savunmaya öncelik vermesine bağlıdır; devamına olan güvene, sosyalist devrim yolunda mücadeleye dayalıdır; emperyalist kapitalizme karşı kardeşçe ilişkilerimizi yaratan şey budur. Oysa eski işçi devletlerinin çöküşünün ardından, emperyalizmin ideolojik ve politik taarruzunun yaşandığı koşullarda patlak veren ve tüm bir solu etkisi altına alan kriz, devrime ve programın ayırt ediciliğine olan inancı da zayıflattı.

Hiziplerden hiçbiri artık bir üst kolektifin, UİB’in bir parçasıymış gibi davranmıyordu; her biri kendi hedefleri olan birer hizip haline geldi. Bu ise, UİB’in bölünmüş olduğu bütün hizipler için geçerliydi. İspanya’daki partimiz PST’nin çoğunluğu (Partido Socialista de los Trabajadores/Sosyalist İşçi Partisi) UİB’e bağlı bile olmayan ve –Enternasyonal’in içinde ve dışında- Enternasyonal’i eritecek, yani “Projesi başarısız oldu” diyerek onu yıkacak bir açık hizip gibi davranan bir örgütle –İtalya’daki SR (Socialismo Revolucionario/Devrimci Sosyalizm)- birlikte bir hizip oluşturdu. Birbirinden yalıtık her bir kesim, giderek yozlaşan bir ahlakın egemen olduğu toplumun muazzam basınçlarına karşı daha savunmasız hale geldi.

Son olarak, eğer devrim uzak bir geleceğe ertelendiyse ve temel mesele -bazı hiziplerin ileri sürdüğü üzere- “çalışmak ve teorik olarak yeniden silahlanmak” haline geldiyse veya diğerlerinin savunduğu gibi eğer temel hedef parlamentoda ağırlık kazanmak olduysa -bunu “kitle etkisi kazanmak” diye yuttururlar-, esas alınması gereken parlamentoda bir temsilciye sahip olmaktı, öncelik ise çalışmak, yeni bir yol aramak, Marksizmi revize etmek, “teorik-pratik yeniden silahlanma” hedefindeki bir dergi yayınlamaktı. Ve parti ile Enternasyonal sadece birer ayak bağı haline gelmişti.

Pek çok ülkede UİB’e veya UİB’in farklı eğilim ve hiziplerine bağlı ikişer hatta üçer örgüt ortaya çıktı. Çoğu durumda hakim olan mantık, bin bir türlü bahane yaratılarak, bir diğerinin savunduklarına sanki düşmanlarmış gibi bütünüy-

le karşı çıkmaktı. UİB'in her zaman reddettiği ve mücadele ettiği yöntemlerin aynısına, örneğin Lambertçilerin yaptığı gibi, bölünmeler sonucu oluşan diğer hiziplerin ya da örgütlerin militanlarına yönelik temelsiz ahlaki suçlamalara tezzül edilir hale geldi.

Yeniden inşa süreci ve yan etkiler

Tüm yaşanan olumsuzluklara rağmen UİB'in hâlâ yeterli teçhizatı vardı. Morenocu akımın tarihsel birikimine dayanan geleneğimiz, söz konusu yöntemsel ve ahlaki gerilemeye karşı direnç geliştirebilmemizi sağladı. Bu direnç yayıldı ve sonuç olarak 1994 yılından bu yana UİB'i kurtarmak ve yeniden inşa etmek için yöntemsel ve ahlaki alanları da içeren bir mücadele başladı.

Birkaç bölünme ve sert iç mücadelelerden sonra, Enternasyonal'in çoğu 1997'deki 5. Kongreden yola çıkarak bu yıkım sürecini tersine çevirmeye başladı. Bize göre, bu geleneğin ve bu ahlaki teçhizatın en güçlü göstergesi, çözülmeyi önlemenin ve yeniden inşaya giden yolda ilerlemenin mümkün olmasıdır. 1997 kongresinde alınan UİB'i Dördüncü Enternasyonal'in program ve örgütlenme ilkelerine bağlı tutma ve yeniden inşa için kararlı bir mücadele yürütme kararı, daha sonraki sürecin önünü açtı ve yöntemsel zeminimize geri dönebildik, kadrolar arası güveni, Enternasyonal'imizin parti ahlakını yeniden tesis edebildik.

Fakat tüm bunlar, kriz ve tahribat günlerinden kalan ciddi yan etkileri göz ardı ettiğimiz anlamına gelmemeli. Gerileme ve güven kaybı sadece liderlerde ve hiziplerde ifadesini bulmadı; bu, tüm hayatını parti ve enternasyonalin inşası için harcamış olan geniş bir kadro topluluğu için de geçerliydi. Bu yüzden, 1997 kongresinden sonra UİB'i programımız ve demokratik merkezîyetçi Enternasyonal anlayışımız temelinde ayakta tutma çabamızda başarı kazandık ama çok büyük kayıplar yaşadık ve bu sürecin kadrolar üzerindeki etkileri çok derin oldu. Eski UİB kadrolarının yüzde 80'i artık bizimle birlikte militan bir yaşam sürdürmüyor.

Diğer yandan, UİB'den ayrılmış olan örgütlerin çoğunda daha sonradan gerçekleşmiş olan evrimi kısaca özetlemek gerekirse, diyebiliriz ki, bu örgütler yozlaştılar ve adım adım ama hiç kuşkusuz bilinçli bir biçimde Morenoculuğa has parti metodolojisini ve ahlakını terk ettiler; yeni bölünmelere uğradılar ya da sıradan birer eğilime dönüştüler.

Bu bölünmeler sürecinde, yalıtılmışlığa ve devrimci, enternasyonalist perspektif kaybına bağlı olarak, ahlaki problemler çok daha rezil biçimlerde kendini gösterdi. Parti binalarının işgal edilmesi, yasal sahiplik ilişkisine dayanarak parti demirbaşının belli bir grubun üzerine geçirilmesi ve hatta bir kesimin diğer bir kesime zarar vermek üzere burjuva yasalarına sığınması gibi vakalar yeniden

yaşandı.

Endişe verici bir şekilde artan bir diğer temel zaaf da, varılan mutabakatların sonradan inkar edilmesidir. Ortak geçmişi olan iki örgütün bölündükten sonra demirbaşı pay etmek üzere vardıkları anlaşmalar hiçbir açıklama yapılmaksızın inkar edilebilmiştir. Bu süreçlerde sık sık parti demirbaşına el koyma ya da yasal ismi kendisinde tutma amaçlı manipülasyonlara başvurulmuştur. Partinin adını, yayınını, web sayfasını, hatta parti kayıtlarını elde tutma hakkı, bireysel mülkiyet seviyesinde ele alınabilmiştir. Ve bir parti militanı ya da bir grup partiden ayrıldıktan sonra, kendi adlarına kayıtlı demirbaş üzerinde hak iddia etmiş, hatta eski örgütlerini burjuva mahkemelerine şikayet bile edebilmiştir.

Trajik olan, liderler arasındaki “sağduyu”nun bir diğerinden “daha zeki olmak”, rakibi tongaya düşürmek ihtiyacına dönüşmesidir. Geçtiğimiz süreçte bu örgütlerin bazılarında birbirine benzer şöyle yorumlar duymuştuk: “Bu konuda elden ne gelir ki? Bir suç cennetinde yaşıyoruz.” Ya da, “Bu ahlaki kaygılar geçmişte kaldı.” Bu durum devrimci olduğu iddiasında olan örgütlerde “ne pahasına olursa olsun” diye adlandırdığımız şeyin bir ifadesidir. Bir gün manipülasyonların kurbanı olanlar diğer bir gün başkalarına aynısını yapar ve böylelikle ahlaki dayanakların kaybı ve bütünün yozlaşması çok daha derinleşir.

Bizim bu kesimlerden farklı bir geçmişimiz oldu çünkü “ne pahasına olursa olsun” ahlakını asla kabul etmedik. Troçki’nin kurduğu Dördüncü Enternasyonal’in ve bizim akımımızın birikimini ve geleneklerini sürdürmeye çabalıyoruz ve “ne pahasına olursa olsun” anlayışını savunanlara karşı bunun yanlışlığını tartışmaya çalışıyoruz. Evet, bu bizi daha savunmasız kılabilir ve çürüme dönemini yaşayan emperyalizmin yarattığı basıncı daha yoğun hissedebiliriz. Ama biz kadrolarımızı uyarıyor ve eğer Dördüncü Enternasyonal’i yeniden inşa etmek ve tek tek ülkelerde devrimci partiler yaratmak istiyorsak, tüm bu güçlükleri alt etmek zorunda olduğumuzu vurguluyoruz.

Arjantin MAS’ının UİB’in merkezi bir enternasyonal yapı olarak kendini feshetmesi gerektiğini önerdiği 1997 kongresinin hemen ardından yaşanan ve fazla bilinmeyen süreci ele alırsak, Bolşevik ahlaki kriterlerin ve UİB’in devamlılığı konusundaki ısrarın ahlaki alana doğrudan nasıl yansıdığı daha iyi anlaşılabilir. MAS’ın önerisi kabul edilmemişti ve sonuç olarak onlar bu karara uymamayı tercih ettiler ve UİB’den ayrıldılar. Bu ayrılmanın ardından, MAS’la birlikte kopmayan ve UİB’de kalmayı tercih eden bir militanımızda partinin önemli miktarda parası kaldı. Terk ettiği örgütün liderliği UİB’in liderliğine parayı onlara geri verme çağrısında bulundu. O sırada mali durumu oldukça kötü olan UİB ise bütün parayı teslim etmek üzere hemen inisiyatif aldı ve artık MAS UİB’in bir üyesi olmasa bile, MAS liderliğine paranın ulaşmasını temin etti. Sebebi olduk-

ça basitti: Bu para MAS'ın militanlarının faaliyeti sonucu elde edilmişti ve bu yüzden ne amaçla olursa olsun paranın nasıl kullanılacağına karar verecek olan da söz konusu parti ve liderliği idi. Akımımızın geleneksel yöntemi budur ve biz onu devam ettirmek dışında bir şey yapmadık. Ne yazık ki, UİB'den ayrılan eğilimlerin pek çoğunun övünecek bu türden örnekleri yoktur.

Öte yandan, biz artık bu mücadelede kendimizi çok yalnız hissetmiyoruz. Morenocu gelenekten gelen kimi kesimlerin, Troçkist kökenli örgütlerde artan yozlaşmaya karşı savaştığını görmek memnunnluk verici. Örneğin şu an UİB ile birleşmiş olan CITO (Centro Internacional del Trotskismo) ya da Arjantin sekisyonumuzla bir birlik komitesi oluşturan İşçilerin Solu (IT - Izquierda de los Trabajadores), böylesi örgütlerdir.*

2007 Mart'ından bu yana, MST'den kopan UIT ile bir tartışma ve yakınlaşma süreci içindeyiz. Gündemimizde program sorunları ve parti anlayışının yanı sıra ahlak ve yöntem sorunlarına dair başlıklar da var. Hedefimiz -temel sorunlar üzerinde bir anlaşma olursa- tek bir enternasyonal örgütte birleşmektir.**

Yaşanan süreci tüm bu örgütlerle ve devrimci militanlarla birlikte değerlendirmek ve ortak dersler çıkarmak istiyoruz. Tüm bunların, gerek Troçkizmden ve Morenocu gelenekten gerekse diğer geleneklerden gelen ve devrimci enternasyonal yapılar inşa etme hedefi taşıyan herkes için temel tartışma konuları olduğuna inanıyoruz.

1997 itibarıyla UİB'in yeniden inşası süreci, program, parti kavrayışı, enternasyonalizm ve parti ahlakını geliştirme gibi başlıkları gündeme alarak başladı. Bugün tüm bu başlıklarda önemli ilerlemeler sağladık ve UİB'in Dördüncü Enternasyonal'in yeniden inşasında önemli bir rol oynayabilecek hale gelmesini de bu ilerlemeye borçluyuz.

Öte yandan, parti ahlakımızı yeniden tesis ederken, nesnel durumu ve bu nesnellüğün devrimci sol, Troçkizm ve enternasyonalimiz üzerindeki sonuçlarını değerlendirirken bir hata yaptık. Durum sanki "her zaman aynıymış" gibi davrandık ve 90'lardaki neoliberal saldırıların yarattığı basıncı ve sol içindeki yozlaşmayı doğru ele alamadık. Halbuki bu neoliberal saldırı ve soldaki yozlaşma daha büyük bir uyanıklık gerektiriyordu ve hem devrimci ahlakın savunusuna, hem de her türlü basınca karşı daha kalıcı bir mücadeleye büyük önem vermemiz gerekiyordu. Biz ise sorunu bir bütün olarak kavramaktansa her bir durumu ayrı ayrı ele alma hatasına düştük.

* Bu birleşme başarılı biçimde gerçekleşmiştir.

** UIT ile birlik görüşmeleri, politik olduğu kadar önemli ahlaki engeller nedeniyle sona ermiştir. Ahlakı gereksizlerle UİB-DE'den atılan kimi unsurlar da daha sonra UIT'e katılmıştır.

Öyle ki, problemin ne kadar ciddi olduğunun ve Enternasyonal'i tahrip etme boyutlarına ulaştığının farkına bütünlüklü olarak ancak 2005 kongresinde vardık. Eğer UİB, solu vurmuş olan oportünist fırtınaya kendini kaptırsaydı, teori, program ve örgüt alanlarında tam bir yıkıma uğrayacaktı ve hiç kuşkusuz bu yıkım ahlaki alanı da kapsayacaktı. Bolivya vakası gibi örnekler bu anlamda daha küresel düşünmemiz ve artık çok daha dikkatli olup sürekli bir mücadele vermemiz gerektiğini gösterdi.

BÖLÜM 6

UİB'de son durum: Kriterlerimizi tanımlama ve basınçlara karşı mücadele ihtiyacı. Sorunları nasıl ele almalıyız?

Bu toplumda giderek artan bir çürüme yaşandığını, militanlarımızın bu ortamda faaliyet yürüttüğünü ve toplumdan yalıtılmış olmadığımızı biliyoruz. Partimize yeni katılan yoldaşların günümüze özgü ahlaki değerleri de partiye beraberlerinde getirdiğini biliyoruz. Fakat devrimci parti ve UİB bu gerçeklik karşısında net bir tavır almalıdır. Başarı sağlayabilmek için, öncelikle, sorunu doğru teşhis edebilmek ve üstesinden gelmeye hazırlıklı olmak zorundayız. Bunu yaparken azınlık olacağımızı ve içinde hareket ettiğimiz toplumun ve günümüz solunun büyük çoğunluğunun içselleştirdiği eğilimlere karşı, yani akıntıya karşı kürek çekeceğimizi bilmeliyiz. Devrimci parti cam bir fanusta yaşamıyor ve doğal olarak bu basınçlara maruz kalacak, kapitalist çürümenin ürettiği bu sorunlardan etkilenecektir. Önemli olan, bu basınçlara karşı kadroları uyararak, çürümeye karşı bir denge oluşturmak, ilkelere bağlı kalma noktasında kendimizi eğitmek, gerekli fedakarlıklarda bulunmak ve icap eden her durumda bu tip yozlaşmalara maruz kalanları uzaklaştırmaktır.

6.1 Sorunları açık ve net bir biçimde tanımlamak

Saflarımızı tehdit eden sorunların var olduğunu görebiliyoruz. Belki de en genel mesele, aile içinde kadına yönelik şiddet de dahil olmak üzere partide ve işyerinde kadının baskı altına alınmasıdır.

Hemen belirtmek gerekir ki, bu mesele doğrudan doğruya proleter ahlakı etkilemektedir, çünkü kadına uygulanan baskı, sınıfın yarısının ezilmesi ve burjuvaziye karşı mücadelede zorunlu olan sınıfsal birliğin iflası demektir. Kapitalist toplumun her alanda ürettiği çürümenin suç ortağı olmak demektir. Kısaca, erkek egemen ideoloji devrimci ahlaka uygun değildir. Aynı şekilde, eğer bir işçi, iş arkadaşını Siyah olduğu için kendisinden aşağıda görüyorsa, o işçinin ırkçılığa karşı etkin bir mücadele yürütmesi mümkün değildir.

Eğer bir militanımız eşini, çalışma arkadaşını ya da partideki bir yoldaşını kendinden daha aşağıda görüyorsa, onlar üzerindeki baskıdan menfaat sağlıyorsa, o yoldaşımız kapitalist toplumun her seviyede ürettiği baskının suç ortağı demektir. Bu, “Devrimciyim fakat Araplardan nefret ederim” veya “Zencilerin benden aşağı olduğuna inanıyorum” demekle aynı şeydir. Benzer şekilde, başka halklar ya da ırklar üzerindeki baskıyı meşru gören hiçbir sınıf sömürülenlere liderlik edemez, hiçbir devrimci parti sınıfın temel bileşeni olan kadınlara yönelik baskıları mazur göremez ya da destekleyemez.

Bu, burjuva ideolojisinin devrimci ahlaka en çok hasar verdiği alanlardan biridir çünkü kadın üzerindeki tahakküm çok eski bir olgudur ve evin “mahremiyeti”nde, ailede ortaya çıkan, kapitalist toplumun derinlerinde köklenmiş ayrımcılıkta ifadesini bulan sorunun temel bir parçasıdır. Bu alanda, tüm militanlar için ciddi bir eğitim ve tüm erkek egemen davranışlara karşı sürekli bir mücadele gerekir; toplum veya parti içinde kadınlara yönelik ayrımcılığa, tacize veya saldırılara asla hoşgörülü yaklaşamayız. Bu türden vakalara yaklaşımda tereddüte yer yoktur: Erkek egemenliğine boyun eğen ya da hoş gören bir parti, ahlaki çürümeye mahkumdur.

6.2 ÜİB’in ve ona bağlı partilerin liderleri tavizkar davranamaz

İlk olarak, kadrolarımıza yönelik kapsamlı bir eğitimi gerçekleştirmemiz şarttır. Öte yandan, ahlaki ilkelerin herhangi bir biçimde ihlal edilmesi halinde, bunları mazur görmemiz mümkün değildir. Yeni bazı vakalarla karşılaşmamız halinde ise, geçmiş deneyimleri dikkate alarak hareket etmemiz gerekir. Kanıtlarıyla ortaya konan her suçta, suçu işleyen kim olursa olsun cezalandırılmış, ciddi vakalarda partilerimizden atılmıştır.

Vurgulamak gerekir ki, parti ahlakını savunmak için ilkelerde katı olmak zorundayız. Parlamentonun veya sendikal bürokrasinin yarattığı basınçlara teslim olmak parti ahlakı açısından ölümcül sonuçlar doğurur. Bu basınçlara karşı bütün militanlarımızı sürekli uyarmanın yanı sıra, ilkelerimizi savunma konusunda her türlü fedakarlığı yapmalıyız ve yozlaşmaya teslim olanları aramızdan yollama konusunda hiç tereddüt etmemeliyiz.

6.3 Liderler söz konusu olduğunda devrimci ahlak seviyesi çok daha yüksek olmalıdır

Parti ahlakının savunusu ve ilkelerimizin ihlâlüne karşı mücadele sürekli bir ihtiyaç ise, liderler söz konusu olduğunda bu ihtiyaç iki kat önem kazanır. Genel olarak, sol akımlarda, devrimci olduğu iddiasında olanlar dahil, gördüklerimiz

bunun tersidir. Liderler söz konusu olduğunda dikkatli davranmamız gerektiği telkin edilir ve liderleri her ne suç işlemiş olursa olsun görevlerinden almamak için çözüm yolları aranır. Genel olarak, bu şu şekilde savunulur: “Lidere yönelik saldırılarda, cezalandırılan lider değil partidir.” Söz konusu liderin kapasitesi, vs. dolayısıyla, o olmadan bir şey yapmanın imkansızlığını öne sürerler. Fakat mantık bunun tersi olmalıdır: Partiyi en olumsuz etkileyecek olan şey, liderliğin bir üyesinin kötü bir ahlaki tutum içinde olmasıdır.

“Liderler” için “özel ihtimam” olgusu, patronların dokunulmaz olduğu ve farklı davranılması gerektiği fikrini yerleştirmiş olan Stalinizmin tipik yaklaşımıdır. Bizim mantığımız ise tam tersi olmalıdır: Üstlenilen sorumluluk ne kadar büyükse, beklentilerimiz de o kadar güçlü olacaktır. Eğer bir parti liderlerinin ahlaki suçlarının üzerine örtüyorsa, bu durum bürokrasinin tohumlarını ekiyor ve bir devrimci parti olarak kendi yıkımını hazırlıyor. Tam aksine: Bir lider, devrimci ahlakın canlı bir örneği olarak değerlendirilir; her militan lidere bakarak nasıl davranılması gerektiğini görür; ve öncü işçiler diğer akımlardaki ahlaki yozlaşmaya meydan okuma anlamında liderleri referans alır. Yeni yoldaşlara karşı çok sabırlı davranırız, bir eğitimci ve pedagog gibi yaklaşırız. Tüm sabrımızı devrimci ahlak ilkelerini kavramaları için gösteririz. Fakat partilerimizin ve UİB’in liderleri söz konusu olduğunda, onların yaşadığı ahlaki sorunları ele alış tarzımız tamamen farklı olur.

Peki, liderlerle ilgili ciddi ahlaki sorunlar ortaya çıktığında nasıl davranmalıyız? Bize göre bir Enternasyonal’in en zor sınavı budur. Bolivya’da yaşanan son olay öncesinde, MST’nin liderliği kötü ahlaki davranıştan ötürü herhangi bir kadrosunun ceza alabileceğini aklına bile getirmiyordu. Fakat en önemli liderlerinin Uluslararası Denetleme Kurulu tarafından cezalandırılma olasılığı ortaya çıktığında, UİB’den ayrılmayı tercih ettiler.

Biz bu vakayı tartıştığımız sırada, Enternasyonal’imiz içinde Bolivya örgütüyle görüşmeleri sürdürmek gerektiğini, ne olursa olsun, özellikle o dönem kıtadaki en önemli devrimci gelişmelerin yaşandığı ülke olması dolayısıyla Bolivya örgütünün ayrılmasını engellemek için tüm imkanları kullanmak gerektiğini vurgulayan görüşler ortaya atıldı.

Bolivya hakkında yapılan tanımlamaya tamamen katılmamıza rağmen, MST liderliğinden gelen baskılara ya da UİB’in Bolivya örgütünü kaybetmeye adına ilkeleri bir kenara bırakıp görüşmeleri sürdürme tekliflerine boyun eğmeyerek doğru hareket ettiğimizi düşünüyoruz. Tutumumuz, yoldaşın Uluslararası Denetleme Komitesi karşısında, diğer herhangi bir militanın yaptığı gibi, herhangi bir ayrıcalık veya koşul öne sürmeksizin kendisini savunma yükümlülüğünü yerine getirmesini sağlama yönündeydi. Dahası,

bu kişi bahsi geçen örgütün lideri ve Uluslararası Yürütme Kurulu ile Uluslararası Sekreterlik'in eski bir yesi olduğundan, Uluslararası Denetleme Kurulu'nun sağlıklı işleyebilmesi için tüm imkanların sunulmasını, Őikayette bulunan Őahısla ve yaşananlara tanık olan akrabalarla görüşmelerin yapılabilmesini talep ettik. Ne var ki, MST liderliğinin engellemeleriyle karşılaştik ve onları Uluslararası Denetleme Kurulu'na güvenmeleri gerektiğine ikna etmeye alıştik. Bolivya rgt bizi UİB'den ayrılmakla tehdit ettiğinde dahi, MST için çok önemli gördükleri liderlerine ayrıcalık tanınması taleplerini asla kabul etmedik.

Bu kararın çok doğru bir karar olduğuna ve Enternasyonal'imize gelecek için bir bakış açısı kazandırdığına inanıyoruz. Bu noktada atılacak herhangi bir geri adım, devrimci ahlak alanında bir teslimiyete yol açacağından ve Bolivya rgtnn, dolayısıyla UİB'in yozlaşmasına çanak tutmak anlamına geleceğinden, yeni bir krize ve çözümsüzlüğe doğru yol alacaktık. Eğer biz bir rgt kaybetmeyeceğiz diye mazeretler yaratıp o liderin işlediği suçla uzlaşma yoluna gitseydik, hiçbir militanımızdan ahlaken güçlü olmasını bekleyemezdik. Partiyi ahlaki temelinden yoksun bırakacak bu tür teslimiyetler veya pazarlıklar, yoldaşlar arasındaki güven ve dayanışmayı tahrip eder; bu durumda ise, kadınların savunusu ve baskılara karşı mücadele berhava olur gider. Tek bir ahlaksızlığı bile mazur görürseniz, tüm ahlaksızlıkların n aılışış demektir.

BÖLÜM 7

Nasıl bir ahlak yaratmak istiyoruz?

Buraya kadar bahsettiklerimize bakarsak, hiçbiri hafife alınacak konular değildi. Buradan hareketle, devrimci ahlak üzerine eğitimin çok büyük önem taşıdığı açık. Marksist kavrayış olmaksızın bürokratik aygıtlardan gelen basınca ve rryen burjuvazinin ahlakına direnmek oldukça zordur. Devrimci ahlak konusunda militanlarımızın tekrar tekrar eğitimi, inşa çabamızın vazgeçilmez bir parçası olmak zorundadır. Her insan grubu gibi, her militanımızın devrimci ahlaka ve temel değerlere dair berrak bir kavrayışa sahip olması gerektiğini aklımızdan çıkarmamalıyız.

Burada bir 'On Emir' metni sunmak ya da ne yapılıp ne yapılmaması gerektiğini ayrıntılarıyla tarif etmek niyetinde değiliz. Fakat UİB liderliği ve her bir ulusal örgütümüzün liderlikleri mutlaka bu konuya önem vermelidir; olumlu veya olumsuz her önemli rneği hepimizin eğitimi için ele alarak, sonuçlar çıkararak, devrimci militanın ahlak anlayışında önemli ilerlemeler kaydedebiliriz. Her bir deneyimi, partimizde ve işçi hareketinde yaşanacak sorunların üstesinden gelmek için kullanabiliriz. ıkaracağımız sonuçlar sayesinde, parti içinde ve

işçi hareketinde yaşanan sorunları nasıl ele almamız gerektiği konusunda kendimizi eğitebiliriz. Bunun bize nasıl güç kattığına dair örnekler ortada. Burada herkesin bildiği bir örneği aktaracağız.

İspanya'daki G. Vakası... İlk olarak, bu kişinin o dönemin İspanya örgütünde yönetici organın bir üyesi olması olgusundan bağımsız olarak, bahsi geçen vaka ona titizlikle muamele edilmişti. Suçluluğu ispat edildiğinde cezalandırıldı ve partiden uzaklaştırıldı; daha sonra bu karar UİB'in Dünya Kongresi'nde bildirildi. Kongre, bu eski yöneticinin durumunu, İspanya'da ilişkide olduğumuz sol örgütlere bildirme kararı aldı.

Geleneğimizi ve lekelenmemiş kriterlerimizi sürdürüyor olmaktan gurur duyuyoruz ve yaşadığımız bu türden deneyimleri, militan yapımızı eğitmek, öncü profilimizi şekillendirmek için çok daha ciddi biçimde ele almak gerektiğini düşünüyoruz. Tüm bunları samimi bir biçimde tartışmalı ve olumlu örnekleri partilerimizin her birinde ve tüm UİB'de yaygınlaştırmalıyız.

Dahası, işçi hareketine yönelik müdahalelerimizin proletarya ahlakını ve geleneklerini yeniden yerleştirme hedefini de taşıması gerektiğine inanıyoruz. Partilerimiz bürokrasiye, Stalinizme ve Troçkizmi yozlaştıranlara karşı mücadele yürüterek, ezilen kitlelerin örgütlerinde, devrimci bir işleyiş ve ahlakın kavgasını vermeli, bunun canlı örnekleri haline gelmelidir. Sorunlara ve ilkelere dair üst düzey bir kavrayış geliştiremezsek, emperyalizme, burjuva devletlerine ya da PT, PCs, vs. gibi bürokratik yapılara karşı etkili bir mücadele yürütemeyiz.

Önümüzde bir bütün olarak savaşabileceğimiz ve savaşmamız gereken bir alan var: Bu alan, çökmekte olan emperyalist kapitalizmin, hükümetlerin, bürokratik liderliklerin yol açtığı ahlaki yozlaşmaya karşı, proleter ahlakın savunusunu yükselteceğimiz alandır. 90'lar ve gerici ideolojik saldırılar bir yozlaşma birikimi yaratmış ve ahlaki alanda sınıf referansının kaybedilmesine yol açmışsa da, bugünkü devrimci durum ve Stalinizmin çöküşü bu alanda öne atılmamızın imkanlarını yaratmıştır.

Evet, Stalinizmin çöküşü, bizim her bakımdan içinde yer aldığımız geniş bir alan açtı. Eğer devrimci ilkeleri hakim kılmada öncü olabilirsek, ilkelerimizin canlı örnekleri haline gelebilirsek, en mücadeleci kesimleri partilerimizde birleştirebiliriz. Programımızın tamamına hakim olmasalar bile, "ne pahasına olursa olsun" anlayışına karşı, reformistlerin, burjuvazinin, Stalinistlerin çürümüşlüklerine karşı savunduğumuz metodolojiyi ve ahlaki gücümüzü takdir edecek yeni yoldaşlarla buluşabiliriz.

BÖLÜM 8

Ahlakın rolü ve Dördüncü Enternasyonal'in yeniden inşası

Son kongremizde bir programa ve devrimci politikaya sahip olmanın yeterli olmadığını belirtmiştik. Eğer inşa ettiğimiz partinin devrimci bir parti olmasını hedefliyorsak, Bolşevik kavrayış ve ahlak yakıcı bir ihtiyaçtır. Aynı zamanda, sağlam bir parti ve Enternasyonal yaratmak için de Bolşevik parti ahlakına ihtiyaç olduğunu vurgulamalıyız. Bunlar arasında sıkı bir ilişki vardır.

Devrimci partinin sadece politikalarla inşa edilebileceğine yönelik hatalı bir anlayış var. Eğer ÜİB ve ÜİB partileri devrimci ahlaka sahip olduklarını, ne kadar ciddi olursa olsun sorunlar karşısında geri adım atmadıklarını kanıtlayamazlarsa örgütlerimiz için hiçbir gelecek yoktur. Örgütlerimizin gündelik faaliyetlerinde, tüm bir yeni neslin eğitiminde ve toplumun bir parçası olan her partinin maruz kaldığı ciddi basınç ve sapmalarda devrimci ahlakın belirleyici bir rolü vardır.

Dördüncü Enternasyonal'in ihtiyaç duyduğu militan tipi nedir?

Moreno'ya göre bizim ahlakımız, amansız düşmanlarımızı, yani sömürücü sınıfları ve emperyalizmi yenmek için verilecek ölümüne mücadelenin gerektirdiği ahlaktır. Bu sebeple, bir numaralı ahlaki yükümlülüğümüz, hayatlarımızı tabi kıldığımız en kutsal ahlaki görevimiz, partiyi, partili hayatı yaratmak ve örgütümüzü güçlendirmektir.

Partide bireyle kollektif arasındaki ilişki farklıdır: Bireysel bakımdan, hiçbir yoldaş bir diğerdenden üstün değildir. Bizim ahlakımız, herhangi bir yoldaşımızın hayatının bizimkinden daha önemli olduğu ilkesine dayanır. Bizim parti içindeki miitanlık görevimiz, her bir yoldaşımızı, her bir militanı fiziksel, entelektüel ve ahlaki olarak geliştirmek için elimizden geleni yapmaktır, çünkü bu partiyi ve nihai hedefimizi, yani kapitalizmi yıkma ve dünyada sosyalizmi ve komünizmi inşa etme hedefimizi güçlendirir.

Bu hedef, her birimizin fedakarlık yapmasını gerektirir. İş değiştiririz, bir başka ülkeye ya da şehre taşınırız, gelecek planlarımızdan ya da mal mülk sahibi olma sevdasından vazgeçeriz... Herkese daha iyi bir yaşam sağlamak için mücadeleye verecek bir partinin inşasına ihtiyaç olduğu müddetçe, bunların tamamı yapılır. Krupskaya'nın "Lenin'in Kişiliği"nde dediği gibi:

"Lenin hayatı ile bize nasıl yol alınacağını göstermiştir. Başka bir biçimde nasıl yaşanır bilemiyordu ve bilmedi de. Çileci değildi, kayak yapmaktan, bisiklet sürmekten, dağa tırmanmaktan, avlanmaktan zevk alırdı; müziğe aşıktı; hayatı, içindeki çeşitli güzellikleriyle birlikte severdi, yoldaşlarını, işçileri severdi. Her-

kes onu sadeliği, neşesi ve kahkahası ile tanırdı. O keyif aldığı her şeyi, herkes için güzel, eğitimli, rahat, düzgün bir yaşamı yaratma mücadelesine tabi kıldı. Her zaman en büyük zevki başarı kazanan bir mücadeleydi. Kişiliği güçlü bir biçimde toplumsal eylemiyle birleşmişti...”

Yoldaşlar arasındaki bağlılık, yoldaşlık, ve açık sözlülük neden önemlidir?

Devrimciler arasındaki bağlılık, komünist ahlakın inşasında en önemli unsurlardan biridir. Açık sözlülük de güvenin temelidir. Biz güveni tesis edemezsek, demokratik merkezîyetçiliği işletmemiz mümkün değildir ve bu sürekli bir çabayı gerektirir. Bu, ÜİB’in yeni örgütlerle birleşmelere, ittifaklara gittiği ve yeni bir militanlar kuşağının aramıza katıldığı böylesi bir dönemde çok daha geçerlidir; bahsi geçen parti ahlakını yaratmak bir zorunluluktur. Aynı zamanda, parti ahlakını zayıflatabilecek her türlü entrikaya, yalana ya da iftiraya karşı antikorlar üretmemiz gerekir, zira bunlar, ihtiyaç duyduğumuz güven ortamını yok eder.

Partilerimizde ve ÜİB’de yoldaşlığı, yani militanlar arasında sürekli bir etkileşimi ve dayanışmayı geliştirmeliyiz. Militanların, her bir yoldaşımızın hayatını etkileyen sorunlar, hayatlarımızın bir parçası olmalıdır ve parti ahlakını oluşturan unsur da budur: Militanlar yoldaşlarının diğer yoldaşlarıyla samimi bir şekilde ilgilendiğini gördüğü ölçüde cesaretlenirler. Eğer yoldaşların sorunları varsa, onlara bir çıkış yolu göstermek için yardım ederler.

BÖLÜM 9

Ahlak Komisyonu’nun rolü

Troçki, Stalin’in iftira ve karalamalarına karşı mücadele yürütürken, işçi hareketinde ya da devrimci bir partide ortaya çıkan ahlaki sorunları nasıl ele almak gerektiğine dair son derece değerli dersler de vermiştir. Uluslararası işçi hareketi geleneği, 19. Yüzyıl’dan bu yana, ahlaki meseleleri içeren ve kişilikleri ilgilendiren suçlamalar söz konusu olduğunda, doğru karar verebilmek ve kuşkuya yer bırakmamak için, ahlaki sorunlarla politik uyuşmazlıkları ayrı ayrı değerlendiren bir tutum geliştirdi.

Troçki, Stalinizmin Troçkist örgütlere, Troçki’nin kendisine, eski Bolşeviklere ve tüm devrimci öncülere yönelttiği ahlaki saldırılara, kafa karıştırma ve iftiralardan oluşan büyük saldırı dalgasına karşı bu geleneği yeniden canlandırdı. Troçki, bir Ahlak Komisyonu oluşturulmasını talep etti ve Dewey Komisyonu kuruldu; burada Stalin’in yönelttiği her bir suçlamaya yanıt vererek iftiralara karşı itiraz edilemez bir hükme varılmasını sağladı.

Dördüncü Enternasyonal aynı zamanda Stalinizmin ahlaki suçlamalarına

karşı verilen mücadelelerden de dersler çıkarmıştır. Stalinizm, çoğu durumda, muhalif liderleri ahlaki suçlamalarla yargılamak yönetici organları kullanmıştır ve söz konusu organlar cezalandırma “görev”iyle yetkilendirilmiştir. Bu, siyasi çoğunluğa dayanarak, bir devrimci için en önemli değeri, kirlenmemiş onurunu nasıl tartışma konusu yaptıklarını ve muhalefet liderlerini nasıl yıldırıldıklarını izah etmektedir.

O zamandan beri, Denetleme Kurulları veya Ahlak Komisyonları oluşturmak Dördüncü Enternasyonal’in geleneği haline gelmiştir. Yani bunlar, Merkez Komite’den veya liderlikten tamamen bağımsız ve tamamen ahlaki ilgilendiren kararlar üzerine karar almakla yetkilendirilmiştir; tüm militanlar, liderlik de dahil tüm organlar, bu kurulların kararlarına uymak zorundadır.

UİB tüzüğüne göre, ahlaki sorunlarla politik konuları birbirinden ayırtmak üzere kongre tarafından seçilen bir Uluslararası Denetleme Kurulu oluşturulur; bu kurulun herkese objektif davranması ve kararlarına liderlik tarafından her koşulda uyulması teminat altına alınır. UİB tüzüğünde bu kurul şöyle tanımlanır: “Dünya Kongresi objektif olduklarına itibar edilen (...) üç üyeden oluşan bir Uluslararası Denetleme Kurulu seçer. Delegelerin en az dörtte üçünün oyuyla seçilen bu kurulun görevi, proleter ve devrimci ahlakla uyuşmayan vakaları incelemek ve itina ile bir karara varmaktır; kurulun kararları hiçbir itiraz kabul etmez. Uluslararası Denetleme Kurulu sadece Dünya Kongresi’ne karşı sorumludur ve geri kalan tüm ulusal ve uluslararası organlar soruşturma yürütülen ve soruşturma ile ilgili olduğu düşünülen her konuda kurula yardımcı olmak zorundadır. Uluslararası Denetleme Kurulu tarafından ele alınan suçlamalar Uluslararası Yürütme Komitesi’nin, Uluslararası Sekreterlik’in talepleri üzerine veya kendi inisiyatifleriyle soruşturulur.”

UİB’in sahiplendiği devrimci ahlakın teminat altına alınabilmesi için, olabildiğince objektif davranan ve bir bütün olarak dünyadaki militanlarımız tarafından saygı gören özel organların varlığı son derece önemlidir. Bu kurul, ahlaki sorunların politik olanlardan ayırıştırılmasına ve -bu tip sorunların çözümünde- sınıf düşmanımız olan burjuva adaletinden farklılaşmaya itina gösterecektir.

Tüm örgütlerimizde de bu türden sorunlarla ilgilenecek benzer organlar olmalıdır; ahlak ihlallerini ya da militanlar arasındaki anlaşmazlıkları ancak bu türden bir organ çözümlerle. Ahlakın öneminin daha net bir kavrayışıyla uyumlu olarak, Kongre’nin kararlarından biri de UİB’e bağlı her örgütün, tüzüğümüzde yer alan genel kriterlere göre şekillenen bir Denetleme Kurulu’na sahip olması gereğidir. Bu kurulları, “kusursuz”, deneyimli ve sorunları ele alırken parti ahlakını savunduğunun farkında olan kadrolardan oluşturmalıyız.

Bu önceliği garanti altına almak ve Uluslararası Denetleme Kurulu ile tek tek

örgütlerimizin denetleme kurullarının önüne konulan görevlere gereken önemi vermek üzere, ahlaki alanda proleter eğitimin yanı sıra, ulusal ve uluslararası liderliklerimiz denetleme kurullarının işleyini güçlendirmeli ve destek olmalıdır.

Hepimizin gelmiş olduğu zorlu süreçleri, kimi örgütlerimizin bu alanda genç ve deneyimsiz olduğunu dikkate alarak, Uluslararası Denetleme Kurulu'nun tek tek ülkelerdeki denetleme kurullarıyla sıkı bir irtibat halinde olması gerektiğini düşünüyoruz; böylelikle kriterlerimizi beraberce geliştirebilmemiz ve alınacak kararlara Dördüncü Enternasyonal'in ve tüm UİB örgütlerinin deneyimini yansıtabilmemiz mümkün olacaktır..

UİB'in ve tek tek ülkelerdeki parti liderliklerimizin ahlak konusundaki rolü

Son süreçte dikkat eksikliği yüzünden ortaya çıkan bir karışıklığı da giderme vakti geldi. Aynı zamanda ahlaki alanı da etkileyen tahribattan gerekli sonuçları çıkaramayan UİB liderliğinin bu hatası nedeniyle, ahlaki sorunların sadece Denetleme Kurulu'nu ilgilendirdiği ve liderliğin yapması gereken tek şeyin sorunlar ortaya çıktıkça bunları Uluslararası Denetleme Kurulu'na havale etmek olduğu gibi bir fikir oluştu. Gerçekten de, bu vakaları Uluslararası Denetleme Kurulu veya tek tek partilerimizin denetleme kurulları ele alır ve çözüme kavuşturur. Fakat bu alanlarda uluslararası liderliğin de sorumlulukları vardır: Bunlardan biri, tüzükte belirtildiği üzere liderliğin Uluslararası Denetleme Kurulu'na sadece somut vakaları havale etmeyip, bunların çözümlenebilmesi için gerekli tüm tedbirleri almak, Uluslararası Denetleme Kurulu'nun görevini yerine getirebilmesi için tüm kaynaklara ulaşabildiğinden emin olmak ve çıkan sorunları tanımlamada destek vermek ve çözülüp çözülmediğini takip etmektir. Aynısı her bir ulusal örgütümüzde, denetleme kurullarına saygı çerçevesinde liderliklerin yerine getirmesi gereken bir görevdir.

Son dönemde zayıf kaldığımız diğer bir önemli görev de militanlarımızın devrimci ahlak konusunda teorik ve programatik eğitimidir. Bu UİB'in tüm seksiyonları içinde gerçekleştirilmelidir. Bu görevin bir parçası olarak, ve bu konudaki tutumumuzu netleştirmek amacıyla, militanlarımıza bu dokümanı dağıtmalı ve onları teçhizatlandırarak, kendi organlarında ve öncü kesimler içinde tartışmalarını sağlamalıyız.

Mayıs 2008

“Dördüncü Enternasyonal sahtekarları, şarlatanları, işe yaramaz ahlak vaizlerini bir kenara itmektir. Sömürü üzerine kurulmuş bir toplumda en üstün ahlak sosyalist devrimin ahlakıdır. İşçi sınıfının bilincini, kendi gücüne güvenini ve mücadelede fedakarlık ruhunu artıran her yöntem ve araç iyidir. Reddedilmesi gereken yöntemler ise, ezilenlere kendilerini ezenler karşısında korku ve uysallık aşılıyarak onların öfke ve başkaldırı ruhlarını yok eden ya da kitlelerin iradeleri yerine önderlerininkini; ikna yerine zorlamayı, gerçeğin tahlili yerine demagoji ve iftirayı geçirenlerdir. Bundan dolayıdır ki, Marksizmi ayağa düşüren sosyal demokrasi ve Bolşevizmin karşıtı olan Stalinizm, proleter devrimin ve ahlakın amansız düşmanlarıdır.” (Geçiş Programı)